Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера дензь ● ШОАТТА, 24 МАЙ, 1980 ШУ. ● № 62 (6192). ● Мах 2 кепиг.

АЙЕ НАЬХА ПРАВОВИ КУЛЬТУРА

Нах коммунистически догуйла йолаш хьалхкебира бена балха юкъе дика дакъа кхоан правови кхетам балара тIедерадалача гIуллакхашна. КПСС XXV съезда яьча Отчетни доклада тIа нов. Л. И. Брежнева белгалдаьккхад, зуламаща кьовсам лоаттабечи бизза пайда эца беза кьахьегама коллектива кетачох, непайолзоп критически дешах, хьекамца тешавара методех, закона ницах, ашна.

Укх тIеххьарча хана республике дукха хIинниш дийд правопорядок чIоагIьеш, наьха юридически культура лакхъеш. Из кьаьстта дика хозуш да соакха сектябрь бетта «Правопорядок лореяга тоаларен боккъонаш телхарна лоаттабу кьовсам чIоагIбарен хьамьехкара» КПСС ЦК соцам арабаьккхачул тIехьагIа зуламхошца лоаттабу кьовсам чIоагIбера административни органаш а общественносто а цхьана чакхдоаха гIуллакхаш теркалдича.

Массанахьа вIашагIа а ехка хIанз нах бахача моттигашка болх беш я дукхача общественни органивацей, милице никаш вIашагIтохаш йола правопорядка общественни пункташ, хIьата предприятешка, организацешка, учреждешка, совхозашка, колхозашка йолаш я боккъо-наш да телхайтара оарцагIъ-юлаш йолх советаш. Иштта, зуламхой бехктокхаме оаша, уж дераш кIелигагIа хилийтара дукхаш тайп-тайпара гIуллакхаш чакхдоахаш я хIоиз 1033-га дIакхаьча халкъа судаш 33 эзар сет чу а лоацеш 963-та дIакхаьча халкъа дружинашш. Вай кьаьстта доккхал ду республика столице дружиннаш укх тIеххьарча хана дукха а дукхагIа хилараха уж чан-хинахьа дежурстве арибу ича-ралх.

ХIанз вай замачахьа атта саг корорган аьша хет законаш ца довзар бахьан долаш уж толхадаьд аз оилаш. ДигI шу хьалха РСФСР школашка, профессионально-техническ училищашка Iомае йолаш «Советски пачхахьалкхени праваи ларден» яхи лаьрхIа курс. Дешархой безам тIагIоргбола тайпара уж Iомаелга вIашIIехьдаккхад город Грознерча №№ 1, 2 йолча юкъерча школашка, № 1, 26, 7 йолча профессионально-техническ училищашка. Алхха вай республике болх беш я правови дешашти пропаганда ец йола 30 университет, кьонача юристий 18 школа. Цига зиконаш Iомадеш ва 5 эзар гаргга саг.

Дика вIашIIехьбаккхаб ший болх кхо шу хьалха вIашагIьолача город Грознерча Ленински районерча кхаь факультетах латтача правови знанешта йолча халкъа университето. Иштта, лостам болаш делайу ший болх Надтеречни районерча университете ваштийн советски, бохьама актива факультетон Горагорскерчеи Знаменскерчеи кьонача юристий школашеи.

Правови пропаганда яра болх корта болаш вIашIIехьбаьккхаб Малгобенски, Ленински, Гудермесски районашкарча координационно-методически советиша. Цар хан-ханнахьа тохк районе кулача зуламий бахьанаш, уж дукхагIа гучалуволаш йола коллективаш белгалйоах. Цунга хьежжа хувцаш аргабоах пропаганда лостам а.

Уж деррнген и ший бе боагIача тайпара хам беци лоархIам беши дола хIамаш дале а, уж кхоачамболаш дац. хIанз вь'ча цхьадола зуламаш байна иикъе хIанз а хулаш да, уж цIендаь дIадаьхадац. Цу дерригне а хьагойтий беш бола кхетама болх хIана а хила ма боагIара бовцилга, цун эффективность лакха йовцилга.

Алхха укх карарча шера бьоь бетта г. Грознерча № 5 йолча профессионально-техническ училище дешаш вийIача 11 кагирхочо уголовни зулам дьид.

Цу тайпара вирча гIуллакхаш ийлуш да вай цхьанцайолча кьийн дешара заведенешка, кьахьегама коллективашка.

Цу дерригне а вайгара дIалех нава правови кхетам лулга кхы а шерагIен хIоаргагIен деладе деваш хилар. Из яла йиш яц Наурски, Ножай-Юртовски, иштта цхьайолча кхыча районашка латтача хьалех. Правови кхетам балара йола цар координационно-методически советаш лертIа болх беш яц. Цудухьа, юкъе ташеи милице болхлошеи шоашта хет-хеттача еш лекцеи, из шоаш дечи хана коллективаш хьаштащ, даим ахар сания, тернадац.

Права дешаех лаьпа коллективашка хаттарийн жопийн сайренаш чакхйовхилга кхетама болх беча болхлой практике чIоагIдейна дIаяттидац, цу чьакъехьа лертIа гойтара агитаци вийнаш. Цу даькъе эггара хьалха бехк биккха йоагIа кьаьстта коллективашка вIашагIьехкача правонарушенешта профилактика еча советех. Из тIуллакх доагIача тайпара оттадеш яц культура учреждение а.

Правови болх планагIен вIаши бувзаш административни органашка байтилга вIашIIехьдаккхаза дацедац. Цар ешаш йола лекци, беседа хIара коллективера правопорядок лорадра даькъеш хьалеш довзаш. Зуламхой цIераш йолхаш дIабовзийтош, кхета тугаш воацар законо цIенхаьтта бехктокхаме оларгболга дIахайтаи хила еза. Цу даькъе Iалаьмате дукха хIама де дезаш и правови пропаганда яра йола республиканск а районаш а координационно-методически советаш.

Иштта, церра пайда эца беза общественни порядок лорача шоаш пайдане йолга хьаькоахача гучахьа суд еш чакхйоахача процессех, общественни юридически консультацех.

Кьаьстта теркам тIевахийта беза кхувш йоагIача тIехьенна советски пачхахьалкхени праваи лардеш дIайовзийтара. Цу гIуллакха алхха школашка, профессионально-техническ училищашка беча балхах кхоачамбоь Iе йиш яц. Шоашкара доагIача даькъе цу гIуллакхаца бехктокхам айбе беза дьшанаошашеза, дезалаша, общественносто.

Укх тIеххьарча хана правопорядок лораярца, тIехдаьха кьнрахьи меяра дукьала лоаттабу кьовсам чIоагIбарца дувзадеина дешаш кIезига дувцаш парте райкомий, горкомий, пленумашка, бюрой заседанешка, горрайсоветий сессешка, исполкомий заседанешка. ХIанз керттердар нарех хьахур доккхагIа хилийтар, зуламаш кIезиглуйтса вIашIIехьдаккхарда.

Шоаш де мел лаьрхIар кхоачашдарца пятилетка тIеххьара шу чакх а даьккха, кьахьегама совгIаташ а кийчдаь КПСС XXVI съезда нагьабаха дага ба советски нах. Цар сийрда вахар кIерчадоаха гIуллакхаш ца хилийтара вож дерриге нисаш, кхоачамаш оарцагIдаха деза вай.

Пайдане семинар

Парте Ленински райкоме парторганизацей секретарий идеологически дешашта болча заместителий аргIанара семинар хилар. Из хьайийллаш парте райкома секретара М. И. Неголневас.

Гулбеннараша чIоагIа ях дийгIар «Нохч-ГIалгIайче ший лоIамагIа Россена юкъеяхара проблемана пропаганда ечара интернационализман атеизман кхетам балара элементех» аьнна исторически Iилмай доктора, Нохч-ГIалгIай университета профессора В. Б. Виноградова йийшаш лекцега.

Цул тIехьагIа цхьайолча партийни организацеша Iоаль опыт бовзаш хилар уххаза вIашагIкхийтта идеологически болхлой. Шоай коллективе керда обрядаш, традицеш вахара юкъе ххахьара беча балхах лаьца дар семинаре Грозненски швейни производственни объединене партийни комитета секретара Л. Т. Селезневас дань кьамаьл. Кьахьегамхой доттагIалъ уйланца, дина дукхьалара кхетам болаш нах хьалхкебара беча балха тIа шоаш Iоаль опыт шерра хьагойтар «Красный молот» завода интернациональни атеистически кхетам балара йолча совета председатела С. М. Цурова.

КПСС ОБКОМЕ

ШОРТТА IАЛАШДЕ ДОАКЪАР

1890 ШЕРА I ИЮНЕРА ДЕНЗ I ИЮЛЕ КХАЧЧАЛЦА МЕСЯЧНИК КХАЙКАДАЬД ДОАКЪАР КИЙЧДАРА

Доакъараш кийчдеча хьинаре болх бара колхозийи совхозийи коллективаш оарцагIъхар. Цар дикал лаккхагIа хилийтар дукха КПСС Нохч-ГIалгIай обкомо доакъараш кийчдаре месячник кхайкадаьд 1980 шера I июнера дензь I июле кхаччалца. Месячники долча юкъагIа районашта заданеш оттаяьд йолгенаж, баьца хьоар кийчдара.

Аьттув болаш кийдеиначa хвоттама хьалаша, массе меттe дийлхача догIаша гIо даьд эрий тIинавлалеи дIайийнечеи баьцаша дика дегI хеара. Ерригача районийн боахамийн торо хиннай йол силаж, баьций хьоар, кхыдола доакъараш шортта кийчдара. Цудухьа лоархIаме да ха ца тиллийтар, доакъараш кийчдара балхий лакха темпаш Iалашъяр. Ялаташ чуэца доладалалехьа йолча юкъагIа доакъараш кийчдара тIадерладанна дардац ма могга дукхагIа балха ниваши техникеи. Бизза пайда эца беза долаш долча дерригача кхоачамехи торонехи.

КПСС обкома бюрос парте горкомаши райкомаши, горрайисполкомий, юрта йоахама министерствой кхыйола юртбоахама ведомствашш, Госкомсельхозтехника, беррига боахама кулгалхой, колхозийи совхозийи партийни, профсоюзни комсомольски организацеш дехарийла кьй доакъараш кийчдеа организаторски балха боарам айбе, йол хьокхача, сенаж йоллача, доакъараш кийчдеш кхыдола балхаш деча ма могга дукхагIа колхозхой, совхозий болхлой, болх булургбола кхы тайпа баха нах тIаберзабе, шефство делаеча промышленни предприятешка шерра дикка а лоацийташ массовни субботникашe воскресникаш е.

Социалистическа яхьа деш дола кулгалх тоадаьш, дIаладахача пхе шера хIара шеро юкъерча боарамца нийсбича укх шера доакъараш кийчдара боарам цкъаи ахазза лаккхбора инициатива кхайкаьнча «Шалинский» совхозен хьалха латтача кхыча боахамий коллективай почин ма могга шерагIа дIайоврккаелга Iалашдаьна дардац. Шерра пайда эца беза «1980 шера гIожеи мошеи доакъараш кийчдараи цар дикал лаккхьярах кху тIа а ле дезарий хьакьехьа» КПСС ЦК-аеи СССР Министрий Советои баьча соцам тIа оттаьнча моральни материальни стимулех.

Хьем боацаш болх бе йолалийта еза еррига йол хьокхеш кхыйола доакъараш кийчдуш техника, баьций хьоар, гранулаш, брикеташ арадеца агрегаташ, кхыйола доакъара цедаш, цар балха овсарле лакха хулга Iалашде деза. Госкомсельхозтехника вIашIIехьдоаккхалда доакъараш кийчдеча болх беш йол лача техникана хаддаза оша гIуллакх делга. Хилавза прейскура запасной деталаша боахамаш даим Iалашделга. Мошача доакъарийни лаьрлIаш гураха дуча ялатех юкъейисача хIамаех а хIаьта аштта ялаташ чуэца доладале хьалхагIа цар йистошн йовкъаши хьокхаш хьадаьннача ялатех а монодоакъар кийчделга вIашIIехьдоаккхалда.

Бизза пайда эцалба машинашца хьокхалургйоапача участкашкара — хьун оасашкара, наькъий, кананий, долхача хиний Iамийн йистошкара, кьоавхашкара ухмурашкара — а тIехьа эрий тIальинача баьций йол кийчъяра йолча ерригача торонех. Цу гIуллакхта дерригача боахамашка мангалхоаш кьаьстта бригадаш вIашагIбохкийла, эрий тIальчиа баьцаш чуэцаш боахкачи болхлошта эггара дукхагIа натуральни премии телийла.

Кьаьсттача тIахьожама кIалхьоттадолда доакъараш дукха а дикагIа хургдола гIуллакх Iалашделга, уж кийчдара технологи йизза чакхйоахалга, чIоагIIа фо деттара методана йол йокъаелга, йол кепасттилга, кхы тайпа хьалха латта приемаши методаши боахамашка лелаеелга. Кьаьстта уйла тIайохийтийла сенажа дикала: облицовка низа йолча траншеяшкеи атанаш йолаши цкьаккха дича а Iочу ма йоллийтийла из. Колхозийи совхозийи кулгалхойи специалисташи хIарвар кьаьст-кьаьста бехктокхаме оттаволга кийчдеча доакъарий дикала хьалхара.

Месячника долча юкъагIа доакъараш кийчдараи цар дикал лакхъяран районашка, колхозашкеи совхозашкеи лелаеча социалистически яхьа итогаш хIара бетта-бетта е лаьрхIад. Яхье хьалхара моттигаш яьха районаши боахамаши республикански газеташ тIа оттадаьча сийлен Улга тIа доахареда.

Республикански газетий редакцешта, телевиденей радиовещаней комитета тIадиллад доакъараш кийчдара месячника лелаш хаддаза шерра буцилга.

«Октябрьнефть» НГДУ № 177 йола трапной установка Гудермесски районе аьнна моттиге игIа. Цига водаш хилча хьувааш доаьчи шьаьгIа урегIа ваха деза. ЕцIача ханнахь итто дIаккоалар цига, цхьабаахьда, хотта бейхи доганийк деахачей дешоаш хьовзамло кIезига хилад водителашта. Шоай трапной установких бегашта ла мехкдаьттахоша: «Аьрзенун бIе».

Тхо цига дIакхаьчаш гIадваха тIанйийр тхо пуш синьа, мехкдаьтта доахача № 2 йолча бригада воккхагIолча мастера Александр Михайлович Минутина. Шо-кьоаш балхаш деш бохьар установкера нах дежурни операторий вахтии чакхйоакхош ба, хьала тIаьлгта ниш вийсбела приборешка бIарг кхойб, оборудовани торою, задвижкашта вахлушшаш уттаю, кхыдараш.

Продукце дикал лакха йолаш

— Тха беррига бовзам ер дакх, — вела а кьевли йоах Александр Михайловичa. Трапной установкаш йолчанаьо дIахо дуг тхо.

— Тха коллектив йоккха яц, — йоах цо. — кхь тетталра дика хьег, баь тална я. Дукха операторащ квалифицированни специалисташ ба. массехк шера беш бу бригаде. Социалистически яхьев дакхьа эцаш «Иттлаг1а пятилетка чакхйоалам шера — тха хьинаре кхахьегамI» лаъна делиншаг1а. Царех ца оператор А. М. Шейцин а кхьийраш в. Шоай кхахьегамца трапной установкашш хьаддаза болх беза Iалашде гIорт уж мехкдаьтти продукт дикагIа хилийтар духьа кьовсам лоаттабу цар.

«Октябрьнефть» яхача газ мехкдаьттой доахача управлене дикагIачарех ца! лоархIаш я А. М. Минутина кулгалду бригада. Мехкдаьтта промышленноста лоархIаме профессеш йолча бригадана 1979 шера лелаьча Еррисоюзни социалистически яхьа итогашка хьсжачул тIехьагIа, гази мехкдаьтти дикахира котьальнар а лаьрIа, мехкдаьтта доахараша юкъе кхоалагIа моттиг зьмар коллективо 500 сома премеи елар бригадана. Укх деношка а тIехдика кхьаьег коллективо. Алхха дIабахача хьай бетта мехкдаьтта доахараша планал совгIа лаьккхад 40 тонна дукхагIа мехкдаьтта. ХIаьта шу хьадоладелча дена 300 тоннал тIех «йоржа доша» даьккхад бригадо планал совгIа. Из 100.5 процент хилар. Лехьача чулел тIехдоллар мехкдаьттахой иттлагIа пятилетка чакхйоалача шера хьалхарча квартале а. Дика лел цар гIуллакхаш укх бетта а. Мехкдаьтта доахараша хIоай деррига нидаш тIадаккхитад май бетта план оттаньча хаяол хьалъев продукте дикал лакха йолаш чакхьлакхара. Цигарча майдаш тIари доаха мехкдаьтти кийч а деш шоай потребителашта дIаккхуьйт цар, шоай «коллегашта» нопкьоттал ду.

А. АРЧАКОВ.

Нормаш тIеххоачашъю

Юкъера школа чакх а яьккха дига из хьалха Грозненски швейни производственни объединене кхоалагIча цехе балха ера Идигова Малкан. Дукхача хана деш ухкалш кьахьегаш болча хIамаш тегараша вовкъостал а деш, лоацача хана ший балхах дика кхийтар из. ХIана цеперча хIамаш тегарех эттара дикагIа лоархIачарех цаI я Малкан. ХIара сменагIа ахи е пи норма кхоачашъю из. Цхьаккха тайпа брак ца вийсъядийтац Малкана ше тегача барзкъий.

СУРТА ТIА: хIамаш тега моторестка М. Идигова.

И. ОКАРОВА сурт.

КОМСОМОЛЬСКИ БОЛХЛОШТА, ПРОИЗВОДСТВЕ ХЬАЛХА ЛАТТАРАШТА, КОМСОМОЛА ВЕТЕРАНАШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Кагирхошта коммунистически кхетам лучa толамаш дахарах а Нохч-ГIалгIай областной комсомольски организаце 60 шу дизарца дувзадеина а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Баталова Кужи Киклеивана — 20-ча шерий комсомолкана.

Бурлаков Виктор Федоровича — СССР 50 шу дизара цIерагIча химзавода мастера.

Галаев ГIаьура Хасеиа — «Малгобекнефть» мехкдаьттеи гази йоахача управлене бурувдетIачоа.

Гакаева Рака Вахидовнана — Урус-Мартановски районерча «Гехинский» совхоза ВЛКСМ комитета секретара.

Кулеш Светлана Алексеевнана — пионерийи школьникий республикански Дворецa отдела заведующега.

Оруцуев Хасан Умаровича — тIема гIуллакха тIа волчоа СССР спорта заслуженни мастера.

Шаднев Хьатой Сулеймана — 20-ча шерий комсомольша.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный, 1980 шера 22 май.

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОННИ КОМСОМОЛЬСКИ ОРГАНИЗАЦЕНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Боахами культурен дегIайоалаеча дика хIамаш карагIдувларах, кагирхошта коммунистически кхетам луча хьинаре болх барах, областной комсомольски организаце 60 шу дизарца дувзадеина Ачхой-Мартановски районни комсомольски организацена Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Сийлен грамота лойла.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный, 1980 шера 22 май.

НОВ. И. А. МАТВЕЕВА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ГIИШЛОНХО ЯХА СИЙЛЕН ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

ГIишлошъяра даькъе дика хIамаш карагIдувларах, общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни гIишлонхо яха сийлен цIи лойла

Матвеев Иван Андреевича — «Грознефтехимремстрой» треста № 1 йолча ремонтно-гIишлоний специализированни управлене начальника.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный, 1980 шера 22 май.

В. А. ВОРОНОВА, Л. Л. АМХАДОВА, Д. Я. ГЕЛЛЕРА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ РАЦИОНАЛИЗАТОР ЯХА СИЙЛЕН ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Керда техникеи технологии юкъейоалаеча хьинаре дакъа лацарах, эффективни рационализаторски болх барах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика заслуженни рационализатор яха сийлен цIи лойла

Воронов Владимир Алексеевича — СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода центральни заводской лабораторе слесара.

Амхадов Лема Лечаевича — В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода № 1 йолча цеха начальника.

Геллер Давид Яковлевича — «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене производственно-товарни конторa технически отдела начальника.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный, 1980 шера 22 май.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МЕХКДАЬТТА, МЕХКДАЬТТА ЧАКХДОАХАЧА, МЕХКДАЬТТАХИМИЧЕСКИ ПРОМЫШЛЕННОСТА ЗАСЛУЖЕННИ БОЛХЛО ЯХА СИЙЛЕН ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Республика мехкдаьтта промышленность дегIайоалаеча дика хIамаш карагIдувларах, общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика мехкдаьтта, мехкдаьтта чакхдоахача, мехкдаьттахимически промышленноста заслуженни болхло яха сийлен цIи лойла

Мельников Борис Алексеевича — В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода керттерча инженера.

Златорунский Сергей Александровича — приборий тоачча центральни мастерске директора.

Зубайраев Махмуд Эльмурзаевича — СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода слесара.

Мухин Алексей Максимовича — «Грозгипронефтехим» яхача Грозненски института проекта керттерча инженера.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный, 1980 шера 22 май.

БОЛГАРСКИ ГIИШЛОШ ЕЧА ГРУППА БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Производственни заданеш социалистически декхарашш кхоачашдеча толамаш дахарахи Болгаре Халкъа Республикой СССР-ой мехкдаьттаи газови промышленноста объекташ хьалъяра даькъе вIаши цхьана гIуллакхаш леладу 10 шу дизарш юбилейца дийнахи Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла

Васильев Александър Иванова — «Грозтрубопроводстрой» треста болгарски гIишлош еча группа бехктокхамерча секретара.

Мишев Димитър Кънчева — «Грозтрубопроводстрой» треста болгарски гIишлош еча группа начальника.

Палийски Костадин Иванова — «Грозтрубопроводстрой» треста болгарски гIишлош еча группа монтажни группа бригадира.

Иванов Тодор Стоянова — «Грозтрубопроводстрой» треста болгарски гIишлош еча группа монтажника.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный, 1980 шера 22 май.

МЕХКДАЬТТА ЧАКХДОАХАЧА, МЕХКДАЬТТАХИМИЧЕСКИ, МИКРОБИОЛОГИЧЕСКИ ПРОМЫШЛЕННОСТА БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Мехкдаьтта чакхдоахачеи мехкдаьттахимически промышленносте дукхача шерашка а беркате болх барах, планаши социалистически декхараши кхоачашдеча доккхача хьокхамашка кхачарах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла.

Звереякина Екатерина Фоминичнана — «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене йоккхагIча экономиста.

Мартазукаев Паша Хусайновича — Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода слесара.

Татаев Хаважаб Хизровича — А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода слесара.

Руденко Раиса Ивановнана — Грозненски ацетонови завода биокомплекса дозаторщика.

Катышев Анатолий Филиповича — Кьахьегама ЦIеча Байракха орден леладеча Грозненски мехкдаьтта Iилма-толкхама института опытни завода оператора.

Можевин Генадий Николаевича — «Грозгипронефтехим» института монтажни отдела начальника.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный, 1980 шера 22 май.

ГРОЗНЕНСКИ ГОРОДСКОЙ КОМСОМОЛЬСКИ ОРГАНИЗАЦЕНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Боахами культурен дегIайоалаеча дика хIамаш карагIдувларах, кагирхошта коммунистически кхетам луча хьинаре болх барах, областной комсомольски организаце 60 шу дизарца дувзадеина Грозненски городской комсомольски организацена Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Сийлен грамота лойла.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный, 1980 шера 22 май.

СОВЕТАШ И ВАХАРИ

Укх шера феврале союзни автономни республикай Лакхехьарча Советашкеи халкъа депутатий моттигерча Советашкеи даь хоржамаш советски демократи котъяьнна дерригача халкъа цIей а хиннa дIаяттар. Цар цIаьхха а хьахьекхар йохаргIоаца партей халкъеи цхьоагIо. Коммунистически парте хьайкъало политика советски наха массане а цхьатарра хьалдоацаш хилар. Хоржамаша хьагойтар харжархой политически кхетами хьинаре айденна хилар.

Мехка пачхьалкхен Iаьдала республикански моттигерчей органашка хержаб шичча миллионаш шин бIаь эзари совгIа депутаташ. Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи халкъа депутатий моттигерча Советашкеи хержав 99,63 депутат. Уж ба промышленни юртбоахамеи производстве хьалхалатташ, пачхьалкхени общественни организацей, гIулакхаш дечa сферера болхлой, Iилма, техника, культура деятелаш, общества дерригача тайпашкара вихалаш.

Ишта йолча депутатий составо Советашка йиш хулийт шоай полномочеш толамеца кхьинха, боахамеи культуран, бахача наха гIулакхаш дара дешаш, лоацца аьлча, общественни вахара тайп-тайпарча сферашкара Советий дукха декхараш кхетавица кхоачашде.

ХIаьта Советашта хьалхашка латта декхараш доккхийи бехктокхамеи да. Пачхьалкхен Iаьдала органий, керда хержача депутатий низаш тIадерзадаь хила деза парте XXV съезда КПСС ЦК Пленумий решенеш кхоачашъяра, наьха политически къахьегамеи хьинар дIахо дегIадоаладара, цу цхьан хана балха аффективности дикали дохкъяра, боахами механизм оргаьнхия тоаяра. Плановии заданеш кхоачашъяри законаца ахар лайтари дукха лоаттабу тIахьожам чIоагIбара, пачхьалкхен дисциплина дика лелаяра къаьстта уйла тIа а йохийташ.

ДикагIа болча викалех латта Iаьдала органаш вайцига вIашагIйохи Советаш юхахоржача хана хьалхагIа царца хинарaш терналдаь дика мел дер юкъедоаладергдолаш, цар аьттув билийта толашагIа йола оагIош тохиаргйолаш терхалдьергйолаш, цу цхьан хана мела мотти-

ХАЛКЪО ХЕРЖАРИЙ СИЙЛАХЬА ДЕКХАР

гаши къоастаяьна ергйоаца проблемашн теркал ца еш ца а юташ.

ХьалхагIа хержа хиннача дукха а дукхагIа болча депутаташа хьинаре дакъа лаьцад Советий, массазарча комиссей балхаца, боахама, культура, просвещене, благоустройстве, къахьегама дисциплиней правопорядоки чIоагIъяра дукха лоархIамегIара дешаш уттадаьд Лакхехьарча Совета Президиум, халкъа депутатий районни, городской, юртий, поселкай Советий исполкомаш хьахойта, наказаш кхоачашдергдола гIулакх даьд, граждании заявленеш, письмош, жалобаш къестаьй, къахьегамхой тIалйбаьб.

1979 шера моттигерча Советий сессешка хьежаб 3200 дешага, 2246 дош къоастадечa дакъа лаьцад Советий Массазарча комиссешо, тайп-тайпарча дешаех лаьца сессешка 1570 доклади содоклади яьй.

Депутаташа хьинаре вовкъостал а деш кхоачашдаьд харжархой наказех 93,7 процент. Харжархой наказаш кхоачаш а деш хьалъньй школаш, унахцIено лорaю, культура, бытовой гIуланхаш ду учреждениш, улицаш тоаьй, хиша дикагIа Iалашдаьб, дукха кхьдола бецхаш чакхдаь хад.

ХьалхагIа хержа хиннара Iоадаь дикадараш хьаьшаш йола принцип хьал а лаьца, керда хержача Советашна вIаштIехьданкха леза берригa организационно - массови болх дIахо эргабьнкха тоаделга, 1980 шерех бIарчача пятилетнаи планаши социалистически декхараши толаме кхоачашдери къахьегамхой оарцагIбоахилга. Дола хIама де деза укх шера итогегIех 10-ча пятилетка итогегIех вайцига тIехьаюсаш цхьаккха предприяти, организаци, колхоз, совхоз, бригада, цех, ферми ца хилийтара. Цу дакъе депутата лоархIам Iалаьмате боккха ба. Депутат декхарийла ва къахьегамца, ший балха декхараш кхоачашдарца коммунистически гIулакх леладара шийгара хьокхам лайта ца Iеш, шийна гонахьарчар а гIулакх култа леладергдолаш йоакхо е а.

Карара шу 10-гIа пятилетна чакхйоала шу хиларах хинна Iаш белгалдоалаш. ДIайоалалургйолча шох — цхьайттаагIача пятилетна ларда из. ЦхьайттаалагIча ахе шера плав оттаяра болх массе мотте хIанзле а дIаболаденна.

Советий декхар сенах латт аьлча, из латт, 1981—1985 шерашка экономически социальной дегIаяхара планаш оттаяьча ханашка кийчъяь хьежи, тIанйца. ХIаьта цул тIехьагIа чакхъякхе а яхарах. Ерригачa Советий практически балха ларде лдаш хила еза Конституционни нормаш, пачхьалкхен Iаьдала моттигерча органех дола Законаш, халкъа депутатий статусах дола Закон.

Советий болх дIахо эргабьнхаран тоабарии, боахамех социальни декхараш кхоачашдеча хана цар лоархIами бехктохками лакхбара Iалаьмате боккхача лоархIаме я Л. И. Брежнева докладашкеи къамаьлашкеи, белгала аьлча, 1980 шера 22 феврале город Москван Бауманск хоржамий округа харжархошта хьалхашка до даьча къамаьлашаре рекомендацеш.

Л. И. Брежнева къамаьлаца декхар оттаду халкъа депутатий Советий лоархIам дIахо лакхбе. Шоай территореш экономически социальной цхьатарра дегIоухилга Iалашдеча, белгалдаьккхад цо, моттигера Советаш кертера ию а хина латтилга вIаштIехьдаккха деза. ЛиргIа хила беза пламнш кхоачашъяра, советски законаша ахар чакхдаккхара Советаша лоаттабу тIахьожам.

Советий хоалахьа средстваши тероннаши кIезига ац бахаю наха юкъе бу политикокхетамек культурно - массови болх массе ожIорахьара тоабара. КПСС Центральни Комитета соцамо царна хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара. Шоашта карарча культура, халкъа образоване учреждений, кхыча организацей вовкъосталца дукха хIама дулургдар царга из вIаштIехьданкхаран эргабоахаш тоабаран, аттара хьалха ертаккхьа, нах бахача газьарив моттигашка, кагийча къахьегама коллективашка, общежитешка. Къаьстта лоархIаме да къовача поахала идейно-политически, къахьегама, нравственни кхетам лулга теркама кIалара дIа ца далийтар.

Общественни порядок лораелга тоадара къахьега а бокъонаш телхаерашца лоаттабу къовсам чIоагIбе а безаргба керда хержача Iаьдала органий, депутатий. Цу дакъе даьраш кIезига дац. ХIаьта а дукха дешаш хIанз а кхоачам болаш эффективно къестадац. КПСС Центральни Комитето хьанхайкадаьд городашкей нах бахача кхыча моттигашкеи общественни порядок лораелга тоаданза, малар тIехдахарцеи алкоголизмацеи, тупеядствоца а спекуляцеца а лерраглеи тIагIертан къовсам лоаттабанза, кхенза бараштa юкъе беш болх эргабьнкка тоабанза, социалистически доалахьелиа тIахтуадарашца лоаттабу къовсам чIоагIбанза борг ца хилар. ХIаьта парте укх указанеш шоай хIора декхарча балха тIа тешаме тIагIерттая кхоачашъянза Советаш, цар исполкомаш, Массазара комиссеш, депутатски группаш берриге депутаташ беза а бац.

Проблема лоархIам теркал а беш, из дош дийцар вортIалагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета хьалхарча сессе укх шера 14 марта. Советий, берригача депутатий декхар да Лакхехьарча Совета сессе решенеш кхоачашъергйола гIулакх дар.

Вайна ма гарра, белгала доккхий, чоалхане, бехктокхаме декхараш латта вортIалагIа хержача Советашта, цар органашта, депутаташта хьалхашка. Уж декхараш толаме кхоачашделга дукхача дакъе цар шоай балха формаши методаши эргайоахаш тоаярах тийша хургда.

М. КЕРИМОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума организационни отдела заведующи.

Депутата запрос йича...

Депутат хилар доккха сий а лакха бехктокхам а болаш хIама да. ЛоархIаме вачча хьалхехеи общественни гIулакхаш тIадехк депутата халкъо. ХIаьта тха декхар да берриге низ, знанеш коммунизм хьалъяра гIулакха дIалелар. СССР халкъашта юкъера доттагIали вошали, вай общества социально-политически цхьоагIо чIоагIъяра. Даьхеи низ соцбаннхара ма могга гIо дар.

Эггара хьалха кIезига дувцаргда аз Совета укхал хьалхарча составе йолаш харжархоша тийна наказаш кхоачашдарах. Уж массехк дар. Антеха Картофельни Поле яхача участка хьаенатул тIехьагIа харжарахоша декар дир укказе медпункт хьаелла аьнна. Молхаш а участке йохкаргйолаш. Аз цу хьакъехьа письмо яздир больница кертерча лорага А. Х. Хамиевга. Цо тIехьадьахар да дош къоастадела. Цу хьакъехьа сессе депутатски запрос е йийзар са. Цкъа ха яьлча мол дала дийзар керттерча лора молхаш йоха яьоск хьаелларгьа аьнна. ХIаьта из хьа а йийлар.

Харжархочо Х. Х. Бельтоева дийхар согара кердача городе квартира яккха новкъосталдир. хIана яьлча цун цIенош латта чутенхача зоне дар. Аз шийга цу хьакъехьа къамаьл дича ЖКХ начальника С. С. Хамхоева, аз дийцачунга ла а дийгIа, аьлар документаш вIаштIехьа а дахийте хьечудалийта, квартира лургья вай. Дукха ха ялалехьа елар Х. Х. Бельтоевна квартира.

Укх тайпара гIулакх нийсделар. Бер а долаш йола къона кхалсаг кхелхар. Ше шу дьынна йола цун йиIиг цун мааьрица йисар, уж къьастабар из цамогаш хилча. Лазар кхийтта массехк бутт баьлча кхелхаар из. Нана а енна йисача йиIига опекун хилара дола документаш шийна вIаштIехьадоахилга дийхар согара еннача кхалсага нанас.

Цу деша хьакъехьа къамаьл хилар са горисполкома секретарaца. Ал гIулакх долчча бесса дIадийнача цо аьлар, депутат хиларах тарра аз де дезаш хиннар. Опекун хила гIертача А. Тимофеевай чулхача моттига а бытовой хьалий а даькъе акт оттае йийзар са. Аз из гIулакх тахка а техка акт оттайир, документаш вIаштIехьадаха гIо дир, цул тIехьагIа дош къоаста а дир Тимофеевах опекун а еш.

Пушкина цIерагIча участке баха нах латиъаш бар № 1 йолча тика чу хайра кхачан продукташ хилац яхаш. Депутаталла кандидат йолаш со шоаш болча яха йолаш сона наказ делар цар цу деша теркам тIабрхийтилга а участок кхачан продукташца Iалашъяра тоадара гIо делга а дехаш.

Из дош нийца дукха аха йийзар са цу хана Малгобекски НГДУ ОРС кулгалхо хинна Б. Ахильгов волча. Цо аьнадар из гIулакх къоастдергда ше аьнна, амма цкъ дош кхоачашдандзар. Цудукъа депутат хиларах тарра къахьегамхой депутатий городской Совета аргIанарча сессе запрос е йийзар са. Депутатски запрос кхоачашъелга сессе тIадиллача, харжархой наказ кхоачашдир, хIаьта чIоагIо гIо эшаш дола промышленни товараш дохка ларек хьаеллараx дола цхьаькха наказ кхоачаш далехьа хувцабелар цу хана хинна ОРС кулгалхой. Дог доахаш хургда вай цун керда кулгалхо новкъост Гомкортиев участке бахача наха эшача гIулакхага хьажарга а цига ларек хьаелларга а.

Со я торговле дакъерча массазарча комиссе член. Хьалхара организационни сесси ма хиллиге а балха план оттайар оаха, тхоай декхараш а бокъонаш а йизар. Дукхача тикай болх тахкаб комиссе, гучадийнача кхоачамбоацарех хоамаш даьд исполкомага.

1980 шера 24 феврале хиннача хоржамашка со юхахержай халкъа депутатий городской Совета депутаталла. Сай участка харжархошца вIашагIкхийтта йолаш укх тайпара наказаш деннад сона: участкерча электролинена капитальни ремонт яйта, торговлеца, транспортаца, медицински гIулакххашца баха нах Iалашбелга тоаде новкъостал делга. ХIанз укх сахьате горисполкомо къоастадеш да уж наказаш кхоачашдара декхар малагIча организацешта тIадулларга.

Iалаьмате дукха балхаш да харжархоша денна хIара наказ кхоачашдара депутата дезараш. Дукхаза аха веза пуи районни организацешка. Цхьаберкъде, халонаш мелла нийсъове а, оаха тхоай декхар лерх! харжархой хIара объективни наказ кхоачашдар. Вакъаьла хургдар наказаш кхоачашделга горисполкомо тIадехкача предприятей, учреждений кулгалхоша цу лоархIамеча гIулакха чIоагIа теркам тIабахийтача. ХIаьта оаха тхоай низ кхоберзбац халкъо тIадилла гIулакх кхоачашдара.

В. ГАЛАЕВА,
«Малгобекнефть» НГДУ къахьегамеи алапеи отдела инженер, халкъа депутатий городской Совета депутат.

Укх сурта тIа латтараш «Старогрознефть» НГДУ Хаян-Корт яхача мехкдаьтта парка трапи установка операторaш (аьрдехьара аьттехьа) Тюрмина Люба, Худенко Лена, Волчанская Наташа.

Уж берригаш а ВЛКСМ членаш а комсомольско-молодежни бригадана юкъебоагIаш а ба. Шоай балха декхар тешаме кхоачашдеш, общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш ба къона кхалнах. ХIаьта Тюрмина Любовь Васильевна укх шера Грозненски горсовета депутаталла хержай. Харжархой наказаш кхоачашдара оарцагIъьнией из хIанз.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

Хроника

КОМСАШ КХЕЮ КАДРАШ ХУРГЪЯ

Халкъа депутатий МагIалбика городской Совета исполкомо, дерригача боахамий кулгалхой, специалисташ тIа а болаш, ший тIехьарча заседание дийцар «Малгобекский», «Кавказ» яхача совхозий кулгалхоша шоай боахамаш комсаш лелаеча кадрашца Iалашъярца еча йоакхонех» дола дош. Цу хьакъехьа шоаш дачох дийцар цу совхозий директораша ни. Музаева, Попова.

ХIанз «Кавказ» совхое шиъ лакхерен шиъ юкъерен «Малгобекский» совхое шиъ лакхерен цаI юкъерен дешара заведенеш чакхъяха специалисташ ба. КIезига дукхагIа ба из говзал Iомалйтара мехка вузашкеи техникумашкеи деша хьожабьяраш. Шинна а боахаме цхьадолча дакъе йолаш я массовой профессех йола кадраш.

Уж дикадараш белгал а доахаш, исполкомо тIанйцача соцам тIа дIаяздир цу боахамий кулгалхой комсаш лелаяра кадраш кийчъяра хIанз а боагIача тайпара оарцагI ца баьнилга, массовой профессех йола кадраш кийчъелга района дерригача боахамийна къаьстта ледара латтилга.

Исполкомо тIадиллар боахамий кулгалхошта итт дийнахьа беррига специалисташ комсаш кIа Iомабаь боахилга, царех хIаранега зачеташ дIа а йоалийташ. хIаьта боахамий хIара специалист итт-итт мугIаерча болхлочун из говзал Iомае езаш ва. Юрта Советий председателашкара хьадийхар комсаш кхеяра дакъе района. хIара юрта хьалхашча латта декхараш дIадовзийташ массанахьа сходаш чакхйоахилга.

* * *

ЮРТА СОВЕТ ОТЧЕТ ЛУШ Я

Селхан хиннача Грозненски районсовета исполкоме дийцача дешаех цаI да «Новкъоста Л. И. Брежнева ше 1980 шера 22 феврале город Москван Бауманск хоржамий округа харжархошца вIашагIкхийттача хана къамаьл деш де могадаьрeш кхоачашдара Пролетарски юрта Совета исполкомо беча организаторски балхах» дола дош.

Исполкомо заседане къамаьл даьча цу юрта Совета председатела Бакаева Ольга Васильевнас белгалдаьккхар, хIара шера шоаш социально-культурно дегIаахара планашка хьожаш хилар. Ишта, 16 квартирах латтача цIенна реконструкци яьй. Пролетарски юрта газ чуоллуш латт, хIаьта Садови юрта — кий. Бахача нахагара совлен йола юртбоахама продукташ хьаийяра план 1979 шера тIехкхоачашъяьй. Цу дакъе шоаш беча балхах лаьца харжархошта хьалхашка каст-кастагIа отчеташ тела баьннаб депутаташ.

Цунца цхьана Совета исполкомо беш бола организаторски массово - политически болх хIанзарча декхараша дIа ма деххара ца хилар белгалдаьккхар заседане.

Халкъа депутатий тха станични Советe вIашагIа а елла бола беш л итт массазарa комиссе. Цар доккха новкъостал ду сессешка, заседанешка дувца дешаш кийчдара, харжархой наказаш кхоачашдара, кхыдола гIулакхаш чакхдахара. Цунна тешал деш да Совета практически балха бакъдараш. Массазарча комиссеша кийч а даь дIадахача их шера дийцад боахамий, социально-культурни гIиркаш хьалдара, наха коммунистически кхетам балаве дешаш дерригa а 300 совгIа дош.

ЧIоагIа уйла тIанхийта болх беш я социалистически законаш нийсса кхоачашдара, общественни порядок лораяра, унахцIено лорaяра, торговлен юкъарча кхачани, просвещене, благоустройстви а бытовой хьашташ кхоачашдара а, ишта кхыйола комиссеш.

Тха берригача балха керттерда ма хулла кIезигагIа рулкъа дIа а дохийтaш юрта боахама продукци дукхагIа яккхир да. Ерригача юрта боахама продукцех ханал хьалха кхоачашхургья иттлагIча пятилетна план. Цунах кIезига дакъа дац дукхача хана деза платаш леладеш хьавоагIача Нечаев Василий Евдокимовича кулгалдеча юрта боахама массазарча комиссе. Цун членаш Iаь а вахкий а каст-каста кул колхоза кхашка, фермашка. Цар би безача хьехам бу, тIахьожам лоаттабу кхаши хьайбаши леладерашта. ХIана аьлча, депутатски комисси хинна цо Iеш «Путь к коммунизму» колхоза парткома член В. Е. Нечаев керте латта депутатски группа а лоархIаш я из.

Комиссе хьинаре гIулакххаш

Цудукъа кхыча комиссецица цхьана культура Дворец, быта ЦIа, юрта библиотека, аптека, юрта боахама специалисташтен, юрта интеллигенценеи лаьрхIа йола нах баха городок, торговле центр, «Эрзи» яха кегирхой кафе, 1200 бежнна лаьрхIа йола хьийбай комплекс, кхыйола юрта лоархIама объекташ хьалъеча новкъостал деш я из.

КПСС ЦК июльски (1978 ш.) Пленума решенеш, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Леонид Ильича Брежнева указанеш кхоачашъеш совхоз йоккхал оттача халача шера халкъа депутатий Нестеровски станични Советo вIашагIбеллар хьайбаш леладара новкъостий подсобни боахам. Вакъдар аьлча, итта дац из декхар. Мел ла халонаш дукхьала лаьттале а республике шолагIа ба оаха вIашагIбалла боахам.

ХIаьта дукхьал ше Iобиллеча 1979 шера тха подсобни боахама пачхьалкхенга ехкай совленагIа йола продукци 186 центнер дулх, 46 центнер тха, 138 эзар фуъ, 100 совгIа центнер шура. Цул совгIа, юрта боахама массазарча депутатски комиссеца цхьана укх шера хьалхарча кварталие бахача нахагара совленагIа йола шура 1380 центнер, 130 эзар фуъ, 26 центнер дулх хьанйцад тха новкъостий общества правлене, дIахо а хьанйеш и бахача нахагара совленагIа йола юрта боахама продукташ.

Подсобни боахамаш вIашагIдохкача, уж шордеча лоархIамеча гIулакха боккъонца колхозий, совхозий кулгалхой новкъостал де болабелча хьагучедергда хьай продукташ алсамъяхара из мел аьттув болаш хIама да. Полаш йолча нормах доахан леладара юрта баха нах тIаберзабе беза. ХIаьта-кьайле болаш мичад юрта баха цхьаболла нах доахан леладара хIанз тIера боацилга.

Лоацца аьлча, бахача наха айхха бувзам лелабара совгIа шоай беррига болх общественни самодеятельни организацешца бувзаш лелабу тха массазарча депутатски комиссеша. Масала, цкъа 500 гектара тIа дIае eза коартолаш дIае тIехьа яьнна йовргйолаш моттиг нийсъелча цу сахьате дийца беррига нах ара а баьнна уж дIаяьалга вIаштIехьдаьккхар цар.

Д. МЕЙРИЕВ.
Сунженски района халкъе депутатий Нестеровски станични Совета исполкома председатель.

СУРТА ТIА: «Путь к коммунизму» колхоза доярка, райсовета депутат Астамирова Минат (аьрдехьагьяр) республике хьалха латта доярa санна йовзаш я, хIаьта цуьнцара яр цо Iомаяь къона доярка Джанаралиева Зура.

З. БАТЧАЕВА сурт.

НАЬХА ДАГАРА ВА

Iуйрийна Назрановски райисполкома цIар тIа сецар «газик». Машина чура хьаравьнначa юкъерча дегIара нийсвеннача къонахчунга Iуйре дика ювц дехьара а сехьара а шо-шоай цхьаца гIулакха исполкоме хьаухача наха. Массанега а бозаме салам-моарцал ниха а дерзадийя, нийгара малагIа гIо эш лара дукха царца къамаьл де юхасоц из. Из ва Назрановски районсовета депутат, коммунист Абадиев Ахьмада Iийса.

Наьха шийх бенна тешам лерттIа кхоачашбеш хиларах тарра хIанз ялкхалагIа хержав из районсовета депутаталла. Цул совгIа, из ва халкъа депутатий районсовета исполкома член, промышленноста, транспорта бувзамеи благоустройстван массазарча комиссе председатель.

Дукха да Iийсайна деотат хиннача юкъа карагIдийнна дика гIулакххаш. Харжархоша шийна тIадилла цхьаь цаI наказ кхоачаш ца деш дитадац цо, хIаьта, хоаш ма дий, цунга хьежиш мара моллагIча депутата сий а хила йиш йоацилга. Цигара хьадоагIа районе бахача дукхача наха из вовзаш а везаш а волга.

Мукъа за дукха йолчарех вац Ахьмада Iийса. Йоккхача коллектива кулгалхо хиларах тарра цунна хIара денна боахам лелабарца дувзаденна дукхеи тайп-тайпареи гIулакххаш хьалхашка уттт, уж кхоачашдара дукха хан ниэн тIаахийта езаш хул. ТIаккха хала хургда аьнна а хет сона районе бахача наха из АМООС-а директор хиларах вовз дикагIа е районсовета депутат хиларах вовз къоастаде. Ма дарра аьлча, уж шаккха декхар цхьатарра дика кхоачаьнде ва йоал цун.

— Керттерча наказех да сона город а юрташ а тоаль хозъярца дувзаденна дараш, — йоах депутата. Ишта, дукххаза оарцагIвала везаш хиннав из школашта, дарбан учреждинешта хаинахьа ремонташ елга чакхдаккхийтара, царна а цхьдолча а гIулакхашта эшаш моттиг хилча царна автотранспорт а кхыйола техника а хьожайтари. Ишта, город Назране йоккхагIа йолча Свобода улицагIа хьаьнча тротуара асфальт биллаб, эхагIа буллаш дика тоабаьб Правобережная яхача улица никъ.

Автотранспорт ца хиларах хала хьувзар Наьсар-Кертерен Дошлакъа - Юртарен юкъерча школай коллективаш. Цу шиннa а школана мухь дIа-хьа кхухьа машинаш яха новкъостал дир Iийсас. Цул совгIа, 60 кубометр хьу эшарах гIулакх юкъагIдиса лаьттача Наьсар - Кертерча № 2 йолча юкъерча школана е йолаль ремонт чакхъякхийтар дукха, городерча № 1 йолча юкъерча школана эшош хинна цемент, хьу, басар, кхыйола материалаш хьожайтар дукха кIезига къахьегамзар депутата. Ишта, районни больницана тIабода теплотрасса чакхбаккха. Сурхотiа юрта тIехьашка къахьегамхошта салаIа пруд бе, аьнна денна наказаш ший хаинахьа кхоачашде ка яьлар цун. Уж вай лакхе дийцараш алхха укх тIеххьарча хина цо кхоачашдаь наказаш мара дац.

Общественни декхарех лоархIавеш сапна ше кулгалдеш йола коллектив толамашка кхуала аьттув бувл Ахьмада Iийсай. Цо кулгалдеш йола коллектив районе даим лхар сапна хьалхалаттачарна юкъе йолаш хьайоагIа. Дикдолийташ вац коммунист ший ханара кулгалхо бовхам, предприяти дегIаккхувлара йоахо яь ца Iеш коллектива кхетам лур хила везилга а. Партийни организаца кIезига белгалваьхавац из ший гIулакх говза леладеш вола пропагандист а парте районна докладчик а хиларах тарра.

Вахара йоакха школа чакхъаьккхача, дика идейно а практически а кийчвенна сага мара карагIдаргдац низал дукха декхараш ишта тешаме кхоачашде.

1965 шера дена АМООС управлене начальник волеш хьавоагIа Абадиев.

Ше дIа мел хьожаваьча хьаьнала къахьегарах Даьхено лакха мах баьб цун къахьегама. Iийсай наьхи тIа леп «Знак Почета» яха орден, Ленински юбилейни медаль. ХIаьта цунна районни республикански кулгалдеча органаша тийна сийлен грамоташ йийца я варгвац.

А. САГОВ,
«Сердало» соб. корр.

Къахьегамхой хьаштий йоакхо ераш

Керда хоржамаш даьчул тIехьагIа халкъа депутатий Заводской районни Совете 10 территориальни 7 производственни депутатски группаш вIашагIъехкий.

Уж бокъонца йола Советий тешаме гIончаш я, цар депутатий хьинар айду, дикагIа йола опыт йоаржаю. Царех хIаране дукха къахьег школаша, медицински учреждинешта, мах беча предприятеша дикагIа болх бергболаш, хозагIа, ихы а тоаенна тха район хургйолаш.

Депутатски группай деррига а гIулакх да. Цар йоакхоца хьалъяьй ТЭЦ-2, Гишлонъерий поселкашка, Лескова цIерагIча улица тIа берашта ловза моттигаш. Грозне эгара хьалха хьалъянь яьккхай лаьттанна кIал гIолла улицагIа нах дехьабувла моттиг, города юкъе баьццара массиваш хьахиннай.

Депутатски группаш хьежай ши бIаь совгIча къахьегамхой письмошкеи граждании лоткъамашкеи. Шоай заседанешка дукхаза а дийцад цар района вахара тайп-тайпара дешаш. Улицай цIейи, граждании сходаш, субботникаши воскресникаши чакхдоахача массаза а хьинаре дакъа лоац депутатски группаша.

ХIара депутатски группаш ший болх чакхбоах шера а хIара квартала а лаьрхIа оттаьча планагIа. Плана керттера дешаш да харжархоша депутаташта тийнча наказашка, къахьегамхой жалобашкеи лоткъамашкеи хьожилга, шерра социалистически яхь йоаржаелга. Ишта мах беча предприятей, общепита, улични а домовой а комитетий, школай, кхыча организацей учреждинейи болх тоабеча тIахьожам лоаттабелга.

ХIара депутатски группо харжархошта хьалхашка отчеташ ю, лекцеши беседаши чакхйоах. Хьалхарча созыве 500 цу тайпара йола отчет хилар. Халкъа депутатий районни Советo 110 депутато беседаш йир. Тха депутаташа хIара бетта тIеххьарча ерача дийнахьа массаза а заседанеш ю. Депутаташа график а оттаяь, шоай ханнашахьа тIаийбу гражданаш.

Депутатски группаша дукха дешаш къестаду, баькъда, из дац хIара дийнахьа шоай округе депутата беча балха из юкъе леха ахилга. Уж керттерча, ерригача активa гIо-новкъостал эшача проблемашка мара хьажац.

Цар шоай болх мишта чакхбоах ховргда № 1, № 6 йолча депутатски группашка хьежача. Масала, № 6 йолча депутатски группо чулоаца Гвардейски, Субботникова, Поповича, Р. Люксембурга цIерагIа йола улицаш. Укх територе тIа вIашагIъехкаяр деша дахо ха йоацача берий учреждинешта, общественни кхачан предприятеша, школашта беча балхага хьожаргйола посташ. Ший болх группо тайп-тайпара чулоацам а болаш, лерттIа вIаштIехьбаькхабар. Укх группо новкъостал дир дошкольни учреждинешта хадданза баьцадараш лоаттадергдолаш.

Группа рекомендацегIа Р. Люксембург улицагIа берий беша хьалханка автобусаш сувцаргIоанаш гIулакх вIаштIехьдаьккхар. Депутатски группо чIоагIа йоакхо я ший хадданза теркам тIалоатта бу харжархой наказаш кхоачашдара. ГоррайIсовета 35 депутата шоай наказаш кхоачашдаьд. Ишта СМУ-7 низаца «Чечингстройтранс» ПАТО чьагIабоагIа ниъ тоабьий. Маяковски улицагIа машинаш лоаттае моттиг яьй.

№ 1 йолча депутатски группо «Фантазеры» яхача клубо болх мишта бу хьожаш рейд-тохкам баьб. ДийгIад депутаташа Х. Асх... В. Литвиновас харжархоша тийна наказаш кхоачаш мишта ду. «Городки» яхача массиверча улицай цIей кийчдаь чакхдаьккхад. Депутатски группо йоакхо бахьан долаш Ленина цIерагIча культура Дворецан парке аттракционаш а оттаьь. Ший хаиннахьа болх бе йолаялийтай.

ХIара депутатски группа йоккхий бокъонаш йолаш я. Ишта уж декхарийла я шоай микрорайоний территореш, антисанитарeца коота бохо маларагш мелараша, хулиганствица къовсам лоаттабе. Уххала царна новкъостал ду уличниа а домовой а комитеташа, новкъостий судаша, халкъа дружинникаша, оперативни пункташа, берригача наха. Белгалдаккха деза дикка пайда а бовлаш цар болх чакхбоахилга.

Дувцарах - аларах хIама ца хилча, боахача кулгалхо бюрократизмах къаста туташ ца хилча, депутатски группо сессега депутатски запрос ю.

Чакхъяьннача созыве депутатски группашеи массазарча комиссешеи 8 депутатски запрос йир. ХIанз депутатски группашка дукха болх ба. Цар шоай хьалхара организационни заседанеш яьй, кердача созыва планаш уттаеш я.

Халкъа депутатий районни Советo депутатски группа школа чакхъяьккха, болча депутаташта В. Г. Кострубана, Р. Я. Мисербиевана, В. И. Савина, кхьчарча тIадиллад депутатски группашта керте оттилга. Цу наьха де а доагIаш сий ду. Халкъо харжараштa юкъехила шоаш беча гIулакхадa бокъо яьккхай цар. Шоай хьалхарча заседанешка депутатски группашa балха план чIоагIйир. хIеранe декхар къоастадир, коммунистически субботнике шоаш дергдолчун мероприятеш оттайир.

Цунца цхьана депутатски группай балхаца къоастаяза дукха проблемаш а л. Царех цаI — ерригача депутатски группаша стабильно болх белга вIаштIехь а ца доаккхилга. Уж хила еш къахьегама коллективашта хьалха латташ, социалистически яхь шерра йоаржаеш, болх беча сага хьашташ дикa кхоачашдара къовсам лоаттабеш.

ШолагIа йола проблема — депутатски группашта ма хулла дикагIа методически гIо-новкъостал делга. Ма харра, из новкъостал хIанзална хьа пкъаза деш а ца деш а хиннад.

Вахаро хьахьонх депутатски группашта кIоаргга юридически консультацеш елга, района кулгалхошца хаддаьза цхьана вIашагIбетталулга, хоадамболла масалаш а кхуваш, практически семинараш елга чIоагIа эшаш гIулакх долга. Цу гIулакха хьалхара гIа баьккхаб. Депутатски группай председателаш суда, милице, прокуратура балхахошца цхьана вIашагIбетталулга белгалдаьккхад, депутатски группаша беча балха учет ергйолаш дневникаш кепатохаш да, Совета балха керттерча дешaех информаци елга дIадоладаьд.

Тхоашта хьалхашка латта декхараш дизза кхета а деш, оаха план оттаьй XVII созыве 8 депутатски группага ладувгIа, царна новкъостал де исполкома членаш тIачIоагIбаьб. Совета балха лоархIамеча дакъа — депутатски группай — хьинар айделга тхоай керттера декхар лоархI оаха.

В. ЧЕКУНОВ,
халкъа депутатий Заводской районсовета исполкома секретарь.

Кхоана — химика Ди

СССР 50 шу дизара цӀерагӀча Грозненски химически завода контрольно-измерительни приборийи автоматикан цехерча слесарашта юкъе яьржача социалистически яхье хадданза хьалха латташ я комсомолка Анютенко Валентина. Хьинаре къахьегаши общественни балха тӀа дизза лакъа лоацаши хьалхарах, къона яле а, дуккханенша сий ду цун. Цеха комсомольцаши из лерхай комсомольски организаце секретаралла. Уж декхараш а даим цӀена кхоачашду цо.

СУРТА ТӀА: КИП-ен автоматикаи слесарь, комсомолка В. Анютенко приборашка хьожаш я.

З. БАТЧАЕВА сурт.

МАССАЗА А ЯХЬЕ ХЬАЛХА ЛАТТАШ

25 мае тха завода коллективо, химически, мехкдаьтта химически, микробиологически промышленноста беррига балхахоша а санна, пхиттаэлагӀа дездерга цӀой — химика Ди.

КПСС XXV съездей парте ЦК ноябрьски (1979 ш.) Пленумей решенеш чакх а йоахаш, 1979 шера 6 декабре кхоачашйир Грозненски химически завода къахьегамхоша диъ шера план. Шера кхоадаьд цар 637 эзар сом, цу даькъе углеводородни бийдал — 3353 тонн, бензол — 994 тонн, электроэнерги — 13447 киловатт-сахьат, Ӏи — 88103 гкал. Продукцега дӀадодар планагӀа лаьрхӀачул совгӀа лахдаьд 622 эзар сома.

Иштта толамо къахьег коллективо укх шера а. 1980 шера хьалхарча биъ бетта товарни продукци арахецара план 100,7 процент кхоачашъяьй.

Май бетта 26 шу дуз тха заводе фенол-ацетон арахеца доладаь. ТрадицегӀа химикий денца цхьана деаду коллективо завод болх бе йолленна аргӀанара шу дизар а. Завода коллективо бийдали электроэнергин кхоира, арахецача продукце дикал лаккхъяра халданза лоаттабеча къовсамо синтетически этилови спирт арахецача дальхъа предприятешта юкъе хьалхарча моттиге кхоачаьй из.

1973 шера Грозненски этилови спирта мехка а даькъе а эггара хьалха пачхаьалкхен дикала Знак елар. ХӀанз укх сахьате из эшарешта — синтетически каучука заводашта дӀадохьийта деррига этилови спирт сий дола яхьи сабарг тӀа я латташ дар мара дац.

Иштта толамаш даха йиш хиннай ерригa коллектив дилла а болх творчески беш, керладар лехаш, низ ца кхобеш къахьегаш хилар бахьан долаш. Полиэтилена производство эргаьккха тоеча хьинаре даькъа лаьцал инженераша И. Д. Шевлякова, Ю. П. Козлова, Н. Н. Тимофеева, А. В. Жилина, Л. П. Речкова, хьалха аппаратчикаш хиннача А. М. Медведева, Ю. А. Колтунова (хӀанз смени начальникаш), слесараша Ю. А. Филатова, Н. Е. Антошкина, кхычар.

1963 шера дена толамца болх беш я заводе мехка цаӀ мара йоаца «Синтан 2» яха синтетически дубитель арахеца цех. Цун продукци дӀаотт маьха езача импортнии лаьттах хьатӀайоалаш йолчен бийдала метта.

Технически прогресс дегӀайоалаярам керда техника юкъейоалаяран ше деш дола балхаш чакхдоах завода Ӏилма-тохкамен проектни институташца дуккхача оагӀорахьара бувзамаш а лелаеш.

Дика ка а йовлаш кулгалду цехашта хьалха аппаратчикаши слесараши хиннача инженераша А. М. Зайцева, Н. В. Рыздина, В. И. Ныркова, А. И. Анисимова, Н. М. Лунева, А. А. Миньков, В. П. Шагаева, Г. П. Гаретова, А. И. Шальтиева, В. А. Гудкова, Ю. М. Бабенина.

Тхьаь ялх шера производствана юкъейоалаяьй 18 эзар гаргга рационализаторски предложенин 224 изобретенин, цар еша экономически эффект 19 миллион сом совгӀа я.

РСФСР а НГӀАССР а заслуженни рационализатор яха цӀи еннай завода ворхӀ балхахотов. 1979 шера производствана юкъейоалаяьй 1312 эзар сома экономически эффективность ена 680 рационализаторски предложенин 20 изобретенин, кийчъяь я 8 изобретени.

1979 шера эггара дикагӀа бола рационализатораш лаьрхӀар новкъостех А. Н. Костюченкох, А. С. Овчаровах, А. А. Рыбкинах, В. А. Вороновах, Б. В. Склировах, А. В. Жилинах, В. А. Огаизлиох, М. Г. Гамзатовах, кхычарех. Эггара дикагӀа бола къона рационализатораш ба новкъостий С. А. Малнитин, А. В. Возлюбленный, Ю. А. Кудринский, А. В. Иванов.

Къахьегама овсарле лакхъяр, цу лоархӀамеча декхара цахаддаш теркам тӀалоатта бу заводе. Ца бахьан долаш цхьан саго хьаду хӀама 1955 шераца нийсдича пхеэза совгӀа тӀаккхйттад 1979 шера. Технологически процесс эргайоахаш тоаярагӀа, балха автоматизацин механизацин ярагӀа, «Щекински метод» шерра юкъейоалаярагӀа йиш хиннай тӀехьарча 14 шера производственни персоналацара 1000 саг кӀезигъе. Цу юкъа къахьегама овсарле 2,6-эза лакхъеннай.

Арахеца продукци совъяккхара, къахьегама овсарле дегӀайоалаяра, продукце дикал лакхъяра, продукцега дӀадодар лохдара дешаш къахьегамхой бытен къахьегамен хьалаш тоадарца комплексно къестаду заводе.

Лакхача эффективностех дикалсн предприятий яха цӀи лелае бокъо яккха социалистически яхь йоаржаяра тӀахьехаш кхайкарал дальдар коллективо. Яхьа керттера лозунг «ХӀара балха денна — дикала Знак» яхь девна.

«ХӀара балха денна — дикала Знак» яхача девизагӀа лелача яхьо торо хулийт ергагӀача звеньий а бӀаьрччача коллектива а балха хӀара денна мах бе, гучадуъла кхоачамбоацараш дӀададахара ханнахьа оарцагӀдувла. Цо дикка лакхдаьд коллективо къаьстта а магийхой, къахьегама а творчески а хьинар, шербаьб яхьа чулоацам.

Принципиально керда технологически процессаш карайрзаеча, продукце дикала эффективности лакхъеча, бийдалахи энергетически средствеэхи пайда эцача даьхача лакхе вай дийцача толамий йиш хилийтай социалистически яхье даим хьалха латта.

Балха тӀа лоха толамаш дахаргагӀа 68-эза еннай завода коллективана социалистически яхьа итогех прииловой классни моттиг. Царех 54-эза СССР мехкдаьтта чакхдоахьачен мехкдаьтта химически промышленносто Министерства предприятешта юкъе яьржача Ерригсоюзни социалистически яхьен 8-эза «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене предприятешта юкъерча яхьен.

Хьокхамаш дикка хилара хи социалистически декхараш толамца кхоачашдарахи 1980 шера 1-ча квартале объединене предприятешта юкъе хьалхара моттиг хьожайир завода коллективана, карара кара тела ЦӀе байракх ахчан преми а луш. Социалистически яхьа республикански итогех кхоалагӀа моттиг хьожайир цунна, республикански сийлен Улга тӀа а йоаккхаш.

Дот даха йиш йолаш да завода къахьегамхой коллективо шийн беррига низ уйлаш арахецача продукце дуккхал совъяккхаран дикал лакхъяран, дӀаухийта бийдали электроэнергин кӀезигъяра, ерригача производства эффективность лакхъяра, пятилетка чакхйоалача шера планаш ханал хьалха кхоачашъяра тӀайохийтартхилар.

Ше хьийгача кьих хьахинначох чӀоагӀа раьза йолаш накъьеннай завода коллектив советски химикий цӀейнен заьод болх бе йолаенна 26 шу дизарах.

А. ЛИТВИН,
СССР 50 шу дизара цӀерагӀа Грозненски химически завода технически отдела инженер.

Къахьегама совгӀат

Доккхий социалистически декхареш тӀалаьцад Нохч-ГӀалгӀай химически завода, болхлоша пятилетка тӀехьарча шерен бӀаьрччача пятилеткан планаш ханал хьалха кхоачашъяра. Цу даькъе тӀаьӀертта къовсам лоаттабеча цар дина къахьегама совгӀат кийчдаьд химика дезача дена. Валови продукци арахецарен из маьхала яккхарен дӀабахача биъ бетта план 101 процент кхоачашъяьй цар.

Производствин эффективность лаккхъяра даькъе дуккха мероприятеш чакхйохах завода коллективо. Укх шера кара а ерзаяь укхаза болх бе йолаелийтай искусственни олифай керда производство. Вай мехка халкъа болхаца Ӏалаьмате чӀогӀа эшаш долча генарий даьттана меттел дӀадохийт синтетически каучукан искусственни хьасанс къадоаккхаш дола даьтта. Генарий даьттана меттел из а тохаш хьаду басарш. Дикалга диллача хьалха арахецаш хиначул дуккха а дикагӀа да арахеца басарш. Уж во да аьнна цхьаккха тайпа рекламаци цхьачаяц укх шера цу предприятега. Из кердадар производствана юкъедоладирах пачхьалкхена шера хулаш бола пайда 345 эзар сом да.

Бахача нахан культурно-бытовой гӀулакхаштен эла товараш арахецара укх шера заводе болх бе йолаелийтай полиэтиленови производство. Укхаза хьаю бамбашкаш кефирни шушаштен эшаш йола полиэтиленови крышкаш, кронштейнаш, полиэтиленови пхаралони чӀовгарчи, кхыйола продукци. Бахача наха чӀоагӀа хоаттиш дика дӀаэцаш я уж.

Ши-шерӀа хьахулаш дац уж къахьегама толамаш. Цун керттера бахьан да социалистически яхь кхеташца вӀаштӀехьа в яькха, цунна кулгалделга укх тӀехьарча шерашка дикка тоадар, хьинар кхо ца деш къахьегар. ХӀара бетта итогаш ю яхье ынначи цехаша даьхача толамий. Хьалхарен шоллагӀен моттигаш къахьегашта совгӀаташ хьожаду. Укх шера хьалхарча квартала итогех социалистически яхье хьалхаре моттиг а хьожаш, предприяте карара кара тела ЦӀе байракх хьалхара ахчан премий елар Висантов Ахьмида кулгалдеча олифоварчин цеха коллективана.

Шерра социалистически яхь йоаржалай заводе коммунистически къахьегама сийлен цӀи дикхара а. Цу яхье байнарех 85 болхлочоа коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цӀи еннай, хӀаьта из сийлен цӀи иннхера ровсам лоаттабеш еа 180 болхло. В. И. Ленин вов 110 шу дузачи денга кхачалехьа пхе шера план кхоачашъяра шоаи тӀалийла декхареш дикна тӀехьхоачашдаьд предприятерча итт коммунистически къахьегама ударника. Царех ба аппаратчикаш Муслев Заьудин, Смирнова Антонина, Колышов Юрий Иванович, Артеменко Надежда, Анистратова Римма, фасовщица Асламбекова Кхокха, машинист Егоров Артем, халкъа эша товараш арахеца болхло Исаева Зулай, грузчик Жувато Виктор. Юкъера лаьрхӀача хӀара сменагӀа нормаш 125—130 процент кхоачашъю цар.

Предприяте коллектив кхы а дикагӀча производственни хьокхамашца химикий цӀенна накъал йиш йолаш яр. Цхьа дола кхоачамбоацараш цул балхь тӀа нийсденнадецаре. Химикий ростовчаний инициативагӀа йола социалистически яхь хӀана а тӀехьа дӀа йолаяза я укхаза. Уж инициативаш йовзаш бац заводера болхлой, цехий, сменай, бригадай коллективаш. Яхьа керда формаш юкъехьиядац. Из гӀулакх Ӏаьткъад къахьегама овсарле лаьххъяра. Уж кхоачамбоацараш дӀадаккхра, цӀенхаштта социалистически яхьа кулгалделга тоадара деррига шоай кхоачамаш торонаши сиха оарцагӀъяха декхарийла ба предприяте кулгалхой, общественни организацеш.

Б. КОСТОЕВ.

ШОАЙ ДЕРРИГА КХОАЧАМАШ ОАРЦАГӀДАЬХАР

ПИСЬМОЙ ОБЗОР

Укх тӀехьарча хана тха редакце дукха каьхаташ ух республика халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошка къахьегаш бараша пятилетка тӀехьарча шера доахача толамех, пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяра цар лоаттабеча къовсамах, болхлой къахьегамен бытен хьалаш тоадара кхоачашдеча балхех лаьца. Царех цхьадолча каьхатий лоацца чулоацамех дувц укх обзора тӀа.

— Дуккхача хана деш В. И. Ленина цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода цехашта юкъе яьржача яхье хьалха латташ хьайоагӀа № 6 йолча вай цеха коллектив, — аьлар цеха начальника В. Н. Дмитриенкос. Хьинаре къахьегаш болча наьха хьашташ кхоачашдара укх шера цехе хьалхе йолаьй тика. Общественни хьисаве укхаза болх беш хургва экспедитор, товараш Ӏалашдеш вола заготовитель. Мехкдаьтта чакхдоахараша шоай дезала мел эшаш дар цу тика чура эца йиш хургья. Болх йистебаьннача тӀехьагӀа городерча тикашка ухаш, шоашта эша товараш лохаш хьувча безаргбац цар, яхаш язду редакце В. И. Ленина цӀерагӀча ГНПЗ машиниста **В. Коровина.**

Нохч-ГӀалгӀай республике меттел, вай мехкарча дуккхача моттигашка а дика йовзаш я Грозненски консервни завода коллективо арахецаш йола продукци, яхаш язду шийн корреспонденце тӀа пенсионерка Х. Шамилевас. Шоаш кийтъю продукци дикагӀа, дуккхагӀа хилийтара «ТӀехьабусараш» боацаш бе болх», «ХӀара балха денна — дикала Знак» яхача девизегӀа шерра социалистически яхь йоаржалай завода цехий, участкай бригадаша. Цу яхье хьалхалаттарех цаӀ я къахьегамо Сийлен кхоалагӀча степена орден лелаеча Галкин Георге кулгалдеча бригада коллектив. ХӀанзалехьа шийн пхе шера план дикка тӀехькхоачашъяьй цо.

Шоай пхе шера планах иштта лоархӀабаьб коммунистически къахьегама ударникаш, консервщикаш Исаев Изуддин, къахьегама ветеран Лещенко Клавдия, кхы дуккха бараш а.

Завода коллективо социалистически декхараш тӀалаьцад СССР керда Конституци тӀалийла кхо шу дузача цӀейга кхачилехьа иттлагӀча пятилетка задани кхочашъе.

«Горскнефть» НГДУ мехкдаьттахоша доахача къахьегама толамех, тӀалийца социалистически декхараш цар мишта кхоачашду каст-каста язду редакцега тха штате йоацача корреспондента, мехкдаьттен гази йоахача управлене плановни отдела начальника Е. Иваникос. Шийн аргӀанарча корреспонденце тӀа цо язду «Горскнефть» НГДУ мехкдаьттахоша иттлагӀча пятилетка тӀехьарча шера плана тӀалийца декхараш толамца кхоачаш тӀехкхоачаши дара тӀаьӀертта къовсам лоаттабеш хиларах.

Иштта къахьегача мехкдаьттахоша дерригача технико-экономически хьокхамий биъ бетта план тӀехкхоачашъяь хиларах дувц цо дӀахо. Продукци маьхала яккхара пачхьалкхен план ханал хьалха кхоачаш я яь, къахьегама овсарле лакхъяра задани 0,4 процент тӀехкхоачашъяьй.

Пятилетка тӀехьарча шера тӀалийца социалистически декхараш дикна тӀехкхоачашдеш я «Горскнефть» НГДУ коллектив. Биъ бетта планал совгӀа даьккха дезаш хиннa «Ӏаьржа дошуа» 900 тонн мара йоацача, даьккхар 3280 тонн хилар, хӀаьта Сийлахь боккха Даймехка тӀом чакхбаьнна 35 шу дузача денга кхачалехьа планал совгӀа даьккха мехкдаьтта 3350 совгӀа тонн хилар.

Яхье хьалхалаттарех цаӀ я укхаза биъ бетта заданел совгӀа 3,2 эзар тонн мехкдаьтта даьккха йола К. Ю. Газиев керте латтача № 2 йолча цеха коллектив. Шоай новкъосташта хьокхам телаш къахьегаш ба мехкдаьтта доаха операторащ А. И. Ширяева, В. Г. Ширяев, А. У. Абдулхамидов, А. А. Ульбиев, кхыбараш.

Грозненски ремонтно механически завода болхлоша пятилетка тӀехьара шу бӀубенна дӀадоладаь хиларах дувц шийн заметка тӀа пенсионера **Я. Бубненкос.** Биъ бетта планал совгӀа арахийцай цар 120 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци.

ИттлагӀча пятилетка план ханал хьалха кхоачашъяра къовсам лоаттабьча завода болхлоех дуккхачар рапорташ делар В. И. Ленина ваь 110 шу дузача денга кхачалехьа пхе шера план кхоачашъярах. Царех ба токараш Андреев Леонид, Достова Галина, Морозов Владимир, шийн пятилетка задани кхоачашъяь Багашев Уваис, слесараш Глухов Виктор, Галустян Юрий, Годзевич Владимир, котельщикаш Осипов Владимир, Гоголошвили Анатолий, кхы дуккха бараш я.

«Сунжанефть» НГДУ мехкдаьттахоша «Ӏаьржа дошуа» даккхара пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяь хиларах, из толам баккхарах управлене коллективана Ленински сийлен грамота енна хиларах дувц цу управлене парткома секретара **В. Ф. Власова.** Пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяра лоаттабьча къовсаме хьинаре даькъа лаьцад Ӏилмаи-технически общественносто. Цо пятилетка хьалхарча диъ шера чакхъяьхача геолого-технически мероприятеши торо хилийтар 483,7 эзар тонн мехкдаьтта даккха.

Управлене коллектива производственни хьокхамаш тӀа-тӀа тоадара хьинаре даькъа лаьцад скважинашта капитальни ремонт ераш рационализатораша. Дуккхьал пятилетка хьалхарча диъ шера ремонтникаша капитальни ремонт йир бӀаь гаргга йолча скважинана, цул чотагӀа промысловикаша даьккхар 90 эзар тонн мехкдаьтта. ХӀаьта рационализатораша цу юкъа кийч а я производствана юкъейихьача 88 рационализаторски предложене предприятена 44 эзар сома пайда бир, укх шера хьалхарча квартале юкъейоалаяьча 12 предложене ши эзар сома пайда баьб.

Хьинаре къа а хьегаш баьпха-дика толамаш даьхача дуккхача мехкдаьттахошта Ленински сийлен грамоташ елар В. И. Ленин ваь 110 шу дузача деношка. Царех ба буруадеттар Карагачев Иван Петрович, мехкдаьттен гази йоаха оператор Никитенко Иван Данилович, товарни оператор Суходолов Александр Васильевич, бурудеттар Мосиенко Василий Андреевич, оператор Агаев Асланбек Джабраилович, кхыбараш.

Уж санна хьинаре къа а хьегаш, хадданза социалистически яхье хьалха латташ бараш кхы дукха ба укхаза. Цар кердача къахьегама коталонашка кхуэл НГДУ коллектив. Района промышленни предприятешта юкъе яьржача яхье хьалхаре моттигаш яхарах вӀаштта пхеэза цунна еннай КПСС Сунженски райкома карара кара тела ЦӀе байракхи цхьоалагӀча степена дипломи.

КарагӀдаьнначох кхоачамбаь Ӏеш боацача мехкдаьттахоша лаьрхӀад ер шу чакхдалехьа пхе шера планал совгӀа бӀаь эзар тонн мехкдаьтта даккха. Цу декхарех шоаш лоархӀабергхиларах бӀубенна ба уж.

Грозверча Иванова цӀерагӀча городове яхлагӀча горбольница норвус мехкдаьттахоштен Старопромысловски района бахача нахан лаьрхӀа боахама способагӀа «Старогрознефть» НГДУ хьалъе йоларах дувц тха штате воацача корреспондента **А. Тищенкос.**

Шозза вӀаштӀараьча эдане чу хургья хирургически процедурни кабинеташ, хӀанзарча хано дӀа ма декхара йолча медицински оборудованецеи аппаратащеи Ӏалашъяь йола анализий лаборатореш, кхыраш. Цу гӀишлон сметни мах 60 эзар сом да.

Пачхаьалкхен планагӀа укх шера декабрь бовча денношка эксплуатаце дӀаяла езаш я больница. НГДУ гӀишлон-ремонтни цеха коллективо дош деннад КПСС XXVI съезд хьаеллача денна хетадаь къахьегама совгӀат а кийчдеш, ханал цхьа бутт хьалха из больница хьалъяь яккха.

Белгалбаьнна дика къахьегаш ба укхаза каменщикаш Марокин Валерий, Вахаева Зина, Тайсумова Галина, Шляхтин Борис, Любов Николай, кхыбараш. Цар хӀара сменагӀа нормаш 120 процент кхоачашъю.

Хьаьнали къахьегаш боахкача наха карагӀдувлача дикача гӀулакхех лаьца кхы а дукха каьхаташ ух тха редакцега.

№ 10 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома пропагандан агитацен отдела «Агитатора блокнота» аргӀанара, 10-гӀа, номер хьаьлладу «Шалинский» совхоза коллективо «ХӀара боахама — довнъярий шортта запас» аьнна республика юрта боахама беррачага болхлошка даьча кхайкаралца. Выпуска тӀа хоам ба: «КПСС обкоме, «Шалинский» совхоза коллективо республика юрта боахама беррачага болхлошка даьча кхайкарала хьакъехьа».

Номер тӀара шортта моттиг еннай «Дезал деноша» яхача рубрикана. Цунна кӀал кепа тоэаш я «Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене генеральни директора Г. Яценко «25 май — химика Ди» яха статьяи НГӀАССР мелиорацен хи боахамен министра заместитела В. Герасименко «Лакхача хьувкъамга бода накъ» яха статьяи (1 июне белгалдоаккхача мелиоратора Денна хетаяь).

Идеологически болхлочун безам тӀаргӀортболаш я «Нохч-ГӀалгӀайчен комсомола — 60 шу» яхача темах лаьца лаьъьча материалий подборка. Из кийчъяьй КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома партийни архива инструктора В. Гладышевас.

Къахьегам — сага гӀулакхий ларди керттера чулоацами. Цхьабакъда, социализмо мара бокъонца чӀоагӀъяц вахара эшш болча, творчество лоархӀаш болча къахьегамера наьха ниисхо. Из а кхыйола а проблемаш ювцаш я философски Ӏилмай кандидата, М. Д. Миллионщикова цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта института доцента, социологически группа кулгалхочун Г. Голева «В. И. Ленин — къахьегамцарча коммунистически гӀулакха хьакъехьа» яха статья.

Блокнота тӀа я «Сони комараши яхара дола кхоачамаш» яха Л. Н. Толстоя цӀерагӀча Нохч-ГӀалгӀай пачхьалкхен университета вокхагӀволча преподавателя, экономически Ӏилмай кандидата С. Перегонен НГӀАССР юрта боахама министерства керттерча специалиста, экономически Ӏилмай кандидата Б. Богатыревеи статья.

Справочни отделе цифраех латта материалаш я «СССР-е баха нах» 1979 шера бахача наха яьча Ерригсоюзни перепиша даннешкара яхача брошюра тӀа кепа теха хиннa СССР-е Нохч-ГӀалгӀайчене бахача наьха хьакъехьа.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Кхоана — Африка мукъаькха Ди

ЗИМБАБВЕ ХАЛКЪА [illegible]

Шовзткъе иттлагӀа шийн лоӀамера пачхьалкхе хьахиннай африкански континенте. Солсбере британски байракх Ӏо а яьккха, шийн лоӀамеча Зимбабве байракх хьалйоагӀара торжественни церемони хиннай. Моах шийн лоӀаме а хиана дӀаоттар хьанхайнадарва дувладенна беррагача мехка дуккхача наьха манифестацеши халкъа сакъердамаши хиннад.

СУРТА ТӀА: шоай лоӀаме дилар хьахкайкадаь церемони йолча хана деташ гӀоадаьнна бола Солсбера баха нах.

ТАСС спец. корр.
В. БУДАНА сурт.

Дунеи общественноста теркама юкъметте

МАШАР — ВАЙ ЮКЪАРА ГӀУЛАКХ

Машар — Европа а деррагача дунеи а халкъашта. Лоацца овлаш хилча ишта аьэ доагӀа машарен гера дӀадаккхарен дешашта хеталаь хиннача Европа коммунистически болхлой партейи вӀашагӀкхетаре дакъа лаьцараша тӀалийцача документа чулоацамах. Европейски мехкий халкъашка коммунисташа баь тӀахьехам Парижера дӀакхайкабир шоллагӀа дунеи тӀом Европе чакхбаьнна 35 шу дузаш латташ. Вай контанента исторе эггара уизарагӀа а эггара чӀоагӀагӀа мехкаш хӀалакдаь а тӀом бар из Гитлера фашизм эша а яьккхача коталувах миллионаш болча наьха синош дӀаделар адамлено. Къаьстта дукха нах байра Советски Союза — дунеи гӀема эггара йоккхагӀа йола хало лайнача мехка. КПЧ ЦК Президиума члена, Чехословаке КП ЦК секретара В. Биляка Париже хиннача вӀашагӀкхетаре ше къамаьл деш кертагӀдаьккхар, шийна иразеча макршача вахара хьалаш хьадеш мел долчун шоай халкъо лакха мах беш хилар а чӀоагӀа лорадар а. Кхоанарча денех бола боккха тешам бенна чехословацки халкъа социализмо. Советски Союзарчен кхыча социалистически мехкашцарчен союза. ТӀема гӀулакхашта коммунистически болхлой партешца, деррагача прогрессивни машара тӀехьарчен низашца барт хилаяро.

1975 шера 35 пачхаьалкхен кулгалхоша Хельсинке хиннача ерригевропейски совещане тӀехьарча антана кулгаш яздича, доккха сакъердам адамлено. Цу документо хьадир тайп-тайпара общественни строй йолча пачхаьалкхенаша массе а оагӀорахьара беркате цхьана гӀулакхаш леладара эша къалаш. Чехословацки Социалистически Республика Президента Густав Гусака заявлени йир цу совещане трибуне ра, тха халкъо тха партеи беррига низ тӀабохийтаргба тӀалийца решенеш кхоачашъяра, Европе а деррагача дунеи тӀа а машар Ӏалашбара аьнна.

Чехословаке шийна арахьарча политически гӀуланхашта принципиально а леррагӀа а ларде дувц. ТӀехьара ЧССР вналаша кулгаш яздаьд дункхача механашца лоарзагӀа па йоахаш кхоачашъеш латтача политически, экономически, культурни соглашенешта.

ХӀанзарча ханарча дунеи тӀа къаьстта белгалъяьнна я ши тенденци: цаӀ, машар чӀоагӀбара тӀаерзаьлр, вокх, низий кхерамеча конфронтаца тӀаерзаьлр. Керте латтараш США доал ду гӀозараш а долаш йолча тӀехьарча событешна тецал ду, планетерча машара кхерам тӀаэтта хилара. Цудухьа оаха дизза хьаллоац коммунисташа европейски континента халкъашка шоай низаш машар ца бохийтара вӀашагӀтохара тӀахьехаш даь кхайкарал.

«Тхо дог тийша да, — аьлар ше къамаьл деш В. Биляка, — парижски вӀашагӀкхетарах прогрессивни, демократически низий хьинар гераз дӀадаккхаран машар чӀоагӀбаран тӀехьарча, гераз хьаделга сихдара керда мул баккха дунеи халкъашта юкъера кхоллам лаьтӀбалара процесс йоаве гӀертача реакционни милитаристски гӀоаршта духьаларча къовсама айдара йола импульс хургхиларах.

Йозеф ЛАЙС,
чехословацки журналист.
(Орбис — АПН).

Прага.

Къахьегама толамаш доахаш, производственни заданеш дикка тӀехкхоачашъеш накъаьхкай шоай профессиональни цӀейна Омски синтетически каучука завода «М» яхача группа цехий коллективаш. Цар хьаеш йола стирол пачхаьалкхен дикала Знак йолаш арахец.

СУРТА ТӀА: завода дикагӀа йола смена (аьрдехьара аьттехьа) — аппаратчикаш В. Л. Шмидт, Л. Н. Ястребова, В. И. Швидская, слесарь И. А. Гусейнов, смена начальник коммунист М. Н. Гицак.

А. ЧЕПУРКО сурт.
ТАСС фотохроника.

ТАХАН — М. А. ШОЛОХОВ ВАЬЧА ДИИНАХЬА ДЕНЗ 75 ШУ ДУЗ.

Яздархо Михаил Александрович Шолохов — академик, Социалистически Къахьегама Турпал, Паччахьалкхен, Ленински, Нобелевски премей лауреат.

ТАСС фотохроника.

КХЫЧАРНА ТАРА ЙОАЦА ГОРОД

Шаьра лаьтта覺 доацаче Армене дегӀаухача дуккхача городашка цӀенош хьадара эша майдаш лаха атта дац республикера. Цу тайпарча городех я Кафан а.

Цу городах «город-лоамн» ала, хӀаьта кхы а нийсагӀа кургдар «город-каскад» аьлча, хӀана аьлча чудетталу хий санна лакхера лохе ӀочуйоагӀа яз Ӏаламгара хьаьлхача майдашка доккхий цӀенош, паркаш, сквераш юташ. Вакъда, гӀишлош лакхера лохе Ӏочуяц. город Зангезурски лоамий ирача босенашка гӀолла урагӀа гӀерт. чукхийтача моттиге ше дӀайолиль пӀамига къаьна Кафан а юташ.

— ХӀаа, тха керда Кафан архитектурага дилача ше морг кхы йоацаш я. — йоах халкъа депутатий Совета городской исполкома председателя заместителя Габриелян Размика.

— Рельеф ира хиларах гӀишлош хьалъяра дикагӀа йола вариант — хушцалуш этажаш а йолаш, каскадин е кхыча беса аьлча лагӀай хьисапе цӀенош хьалделга...

Генеральни планагӀа ухха 100 эзар саг вахаргйола Кафан-Каджаран аха региональни центр хьалъе лаьрхӀад. Гуяний а лоамий а босенашка кургйоача города белгалонаш хӀаналехьа гуча яьннай.

Наха метра тӀеххьа метр а йоаккхаш, лоамашкара лаьтта хала хьадоах. цул тӀехьагӀа бульдозераш аьшк техача санна кӀ шаьр а дийла цул чӀоагӀа хоза беш, лакха цӀенош хьалду. Кхетадеш да, босенашка уж хьалделга мел хала гӀулакх да. Цунца цхьана хьалъеш латтача микрорайонашкн хӀанзара коммуникацеш, лаькъаш декха дезаш хиларо юнзаснна дукха проблемаш я къоастае езаш.

Укх шера итт эзар гаргга саг вахаргйола кердача конструкцех кхы а пхи цӀа хьалдаь дарга.

Республика доазонел гаьна араха йовзаш а сий долш я я Кафански цӀаста-молибденови комбинат. Моттигерча светотехнически заводо 330 адрессагӀа дӀаухийт шай продукци. Кафански авторемонтни завода хӀанз а пхи шу даьннадац, хӀаьта а цо шай продукци дӀаухийт бӀаь совгӀа советски а доазол дехьарча а предприятешка.

Нах чубака цӀенош хьал дерал совгӀа, горсовето боккха теркам тӀахийт культурно-бытовой гӀишлош хьалъяра а. Городе музыкальни училищен музыкальни школен я. Дукха ха йоацаш Ӏотӏаккхийттай бӀаь бер деша дагӀа къопача художни школа. Кердача помещене дӀачухай краеведчески музей. ХӀаьта города культурни вахаре тӀеххьара эггара йоккхагӀа йола событи я 1100 сага лаьрхӀа зрительни зал а йолаш хьалъяьнна горнякий культура Дворец.

ХӀара шера городе дукхагӀа хул деша дакх ха йола бераш. Укхаза 25 юкъера, лаьрхха юкъерен барк! школаш я. ГӀишлой техникуме дукха ха йоацаш 600 моттиг йола керда дешара производственни корпус хьалъяьй.

ЦхьоалагӀа сентябре хьар совгӀча дешархочоа ший наӀараш хьаелларгьа цхьаьнха кердача школе. Дукха ха йоацаш хьайийлача берий спортивни школе хӀанзлехьа дешаш 370 саг я.

ДегӀаух Кафана атажаш...

САРКИСЯН Георгий. (АПН).

Сезон чакхъяьннай

Укх деношка «Оптимистически трагеди» яхача В. Вишневски язъяьча пьесах оттаьча спектакльца чакхъяьлар Нурадилов Ханпаший цӀерагӀча Нохч-ГӀалгӀай пачча хьалкхен театра 43-гӀа театральни сезон. 1979—80 шерашкара театральни сезон дӀайихьар сийлахь-воккха баьча В. И. Ленин вин 110 шу дизара цӀейна даха ма доаггӀора дуьхьала гӀо кхача девизаца. Цу цӀейна театро хетайир революце хьалхира шерах лаьца, Советий Мехка революцеяв карагӀлийна гӀулакхаш дӀачӀоагӀдеш шоай га ца кходеш керда вахар бахьан латташ хьиьнча наха вахар дуьцаш. Вишневски Невалода пьесех йола спектакль. Шоашта хьалхашка латта бахтонхаме декхар дика довзаш, цу спектакла тӀа хьинаро къахьегаш хилар еррига коллектив. Цу белхо гучадаьккхар коммунистически кхетам луш республика къахьегамхоа хьалхедача театральни искусства лакха вовкъостал дела.

Ленински комсомола 60 шу дизара театро хетайир «Къонгаш бовча хина» яха спектакль. Сийлахь-боккхача Даймехка тӀом чакхбаьнна 35 шу дизара хетаь я «Къонах» яха кӀи тиллы» яха спектакль.

Вай мехка чакхбоьлаш хиннача Венгерски Халкъа Республика драматурги фестивале хьинаре лакха лаьцар Нурадиловцаш. Цу гӀулакха лаьрххӀа театро оттанир венгерски литература цӀи хеза волча классика Ш. Петефи «ЦӀокъа Гиенен» яха исторически драма. Цу спектаклах театран массела исполнителви делав СССР-ей Венгерски Халкъа Республикан культура министерствани КТО-и дипломаш.

Берашта беча лакха шай тайпара отчёт а хиина чакхдевлар «Театри берашна» яха кӀира. Цу «кӀира» лаьрххӀа тайп-тайпара хаиран болча берашта оала оттанир «Буратинаца хиннарӣ» «Фальгигара фальгӀига», «Королла Сай» яха спектакльш. Уж спектакльш хьекха цо Ӏеш, берашта йовзийтар театра тайп-тайпара пехий болх, даьцар театральни искусствах лаьца, театра творчески белхахошца вӀашагӀкхетараш хилар.

Аза доагӀа, чакхъяьнна сезон вежарашка йолча республикий авторий пьесех йола спектакльш уттаярца белгала яьнна хилар. Иштта, гӀалгӀай труппо оттанир «Моанхаза тоа илар» яхача грузински драматурга О. Иоселиане язьйча пьесах йола спектакль. Нохчий труппо оттайир «Несарий бутт» яха узбекски пьеса. Цу гӀулакхо гучадаьнах дезара денга дукхача къамий советски драматурге авторитет лакхлуш хилар, вежарашха йола къамий культураш шоайла чӀоагӀа бувзам болаш вӀашагӀкъуаш латтилга. Моттигерча авторий цо пьеса а оттаьй театро дӀалхача сезоне. Уж я Л. Яхъяева «Лаьржа кӀеж», С. Чахкиева «Са кӀаьнк» пхарш.

Х. БЕРСАНУКАЕВА.

Кхесторг е берда

Дукха ха я хи тӀарча транспорте Ӏотӏадетталу пассаж доахкача бердана метта тел гребной кхесторг оттадаь. Бакъда, кемаш хьалдераша цӀаьхха а раьза болаш а юкъедоаладакъар кхесторг: КПД берда йоалчул дикка лохагӀа я цун.

ХӀаьта иштта гӀулакх хилча кот мишта даьлар ма? ВӀашк дистара хьацаргья вай цу хана лаьржа хиина 1300 говра низ бола дукъсир. Цу тӀа оттадаьча бердий лерригга дозал 55 тонн гаргга дар. хӀаьта шин кхесторге — тхьаь пхеаа кӀезигагӀа. Цу тӀа гребной кхесторг долча кемашта уттас яьнна дизельни установка а дукха низагӀа яр Ӏанарца болх беш хиннача машина. ЭламагӀа хилар бустамаш, дозал. цунга хьежжа, бӀарчаь кемага дӀабода мах а. Масала, кхесторгашка дӀабода мах шоалгӀа иттаза кӀезигагӀа бердашка болвчул.

Иштта дале, ший зама яьккха баьккхаб-хьогӀ. берда?

— Хьалха цо сага гӀулакх деш хиннача бесса, — еза, шортта кхесташ, еза Ӏанарца болх бу машин а йолаш. — кхы эшеш бац из, — аьний хетац ва, инженер кемашдев Михайлов Федор. — ХӀаьта кердача конструкцех йолча рычажно-шарнирни а шатунно-кулачкови а бердий движителех шерра пайда эца йиш я массе тайпарча кемаш тӀа: хи кӀел тхьамаш долча а феца дика гӀайбеш долча а кемаш тӀа, катамараш тӀа, глиссераш тӀа. ХӀанта хьебоалача пайдаца дилача хӀана долча гребной кхесторго лучул дукхагӀа пайда луш я бердий керда движителаш. Цунга хьежжа кемаш а сихагӀа лел.

Из авторски хьо тешал деннача изобретателий хийттар хинна Ӏац. Кердача гребной бердашта массехк шера моделешка беш хинна тохкам хӀана чакхбаьннаб ТӀеххьарча шера уж балхаш чакхдаьхад хи транспорта инженераш кийчъеча Горьковски института кемай теоре кафедро. Кафедра заведующе профессора Алферьев Михаила дуьц:

— Керда кемаш леладу бердаш, гребной кхесторг юкъеларча хи транспортера дӀадаьхираш санна а доацаш, дикагӀа да. Эттара хьалха белгалдаккха деза цар боарам ЭламагӀа болга, хӀаьта цунга хьежжа, дозал а цунга дӀаблдаб а кӀезигагӀа да. Цул совгӀа, из сихагӀа кхест. 300 гаргга го боаних цо цхьан минута, дикагӀа я кхесторги кинематика шин тайпара я хьаьнкхоабча конструкцей устройство.

Рычажно-шарнирни чархаш латташ йола аргӀан модель тоххача бассейне Ӏокӏаддоал тхо. Кхесторгаш дӀа-са дерзадаре лаьрххӀа механизм а цул, цо тоха ца долийтош кема хи чу а дьаь кхе, тайнже дӀадохийт. Цар шиъ е диъ кхесторг да (кхычар 8—12). хӀаьта шатунно-кулачкови чархий а уж массел кхесторгаш да. баькъда, цар кинематика кхы а дикагӀа я.

Изобретателашта дагадехха хӀама кхы а дӀахо экспериментально такха дезаш дегнатурни тохкамаш хургдн Ленинграде.

Кемаш дечи керда движителаш юкъейоалаьара вахаро шийгара кхы а кердадар юкъехьорга: иштта лакха ца хила а мег хьабоалача пайдайта дилача цар коэффициент; иттаза а ца эуш. шозла-кхоала сихдали мег кхесторг. ХӀаьта а хи транспорте берда юха а шерра юкъебоалабе мегаргба.

ЗАХАРОВ Григорий. (АПН).

ФЕ ХИЛА

Транспортаца наькъашка хатараш хилара бахьанех цаӀ да наькъаш вӀашагӀкхетача гӀолла чакхбуьлара правилаш телхаяр. Цхьабола водителаш наькъаш вӀашагӀкхетача гӀолла чакхбуьл светофора цӀе сигнал теркал а ца еш, хӀаьта цхьабараша керттерча наькъагӀа йоагӀача транспорта никъ лоц.

Нагахьа санна цу хана автомобилаш сов сиха ца делаш хилча-м водителаш пассажираш зулам ца хулаш бига а мег, цхьабакъда, сов сиха болхаш хуле, хатар ца хулаш кӀалхара баргбац.

Алхан-Кала вахаш вола ВАЗ-21011 36-54 ЧИМ яхача автомашина водитель Грознерча Орджоникидзе цӀерагӀча проспекте гӀолла сиха воагӀаш ГАЗ-24 яхача автомашина тӀаккхийттав, цу тӀа ваьгӀа пассажир лоза а веш.

ДагадоххарагӀа аргда вай кхерамален тӀехкарех пайда ца эаца водителехи пассажирехи. Масала, наькъагӀа лелаьре Правилашка дӀаяздаь латт: сеца латтачара ше дӀаволавалале водитель декхарийла ва шийна кхерамзлен тӀехкар хьоарчадев уж хьоарчаданза бола пассажираш дӀа ца бигех. Правилай из пункт толхаярах водитела 10 сома са кхачадаца тӀол тоха йиш я.

ГӀашлоитта хӀана а дукха тӀаетталу машинаш. Дуккхача водителаша теркалдаь хургда. Грознерча дукхагӀа долча наькъашка гӀолла лелача машиний сухала доазув оттадаь хилар. ХӀаьта а цхьаболча водителаша, ца теркал а ца деш, шоаш а шоай пассажираш а, цул совгӀа, наькъашка пийсла тӀашлой а кхерама кӀаьгьуттабу каста. Грознерча Жуковски цӀерагӀча улицагӀа «Газ-24» лаьлла воагӀаш хиннача Гисаев Хьампата машин тӀатеха гӀашло больнице дӀахаьччав вецнав.

ДӀадахача кӀирагӀа (15 маера 22 мае кхаччалца) республика наькъашка 41 авари яьй 2 саг ве а вуш, 19 сага чов а еш.

НГӀАСР МВД ГАИ.

ӀИЛМАХОША—БЕРАШТА

Укх деношка № 1 йолча роддома актови зале хилар Ростоверча Ӏилма-тохкама института Ӏилмахоша-медикаша дакъа лоацаш республикерча педиатрийн акушерий гинекологийн Ӏилман-практически конференци. Цун балха юкъе лакъа лаьцар республикерча дарбан профилактически учреждений керттерча лораша, цар заместителаша, берийн цар новнойн могашал лораяра болча керттерча специалисташа.

Бераш ца дойташ лорадара болча керттерчи постамах лаьца докладаш йир Нохч-ГӀалгӀай АССР упахӀенон министра заместителя А. А. Гусевас. Ростоверча профессора Л. Я. Блуштейна медицински Ӏилмай доктораша М. И. Остащевскийс, Н. Б. Андреевас, Грозни № 1 йолча роддома керттерча лоро Т. А. Симонянс. кхыбараша.

Ростоверча Ӏилмахоширча республикерча медиций дотталагӀа шерра хьаелл берий а кханой а могашал лорарен тоалниш торо.

И. САДУЛАЕВА, санитарий просвещено республикански ЦӀен литературий болхало.

СПОРТ

БОКЪО ЯЬККХАИ ЙИЪ КОМАНДО

Чакхъьынай юртахой 8-ча спартакиади зачетах футболах ловзари «Урожай» яхачи ший лоӀамеча спортивни обществе хьалхе, иккара зонашта юкъе хина яхь. Цига дакъа лоацаш яр 14 команда. хӀара зоне вархӀ-вархӀ командаш а йолаш.

Спартакиада финальни дакъе къовсаяле бокъокаш яьхай 4 командо, хӀара зонера шишша команда. Уж я Аргунски спорта городской совета, Надтеречни, Наурски, Грозненски районийн спортсоветийн командаш.

ВАЙ МЕХКАХОЙ ДИКА АЬТТУВ БАЬННАБ

Укх тӀеххьарча хана дика толамаш доах «Локомотив» яхача Нохч-ГӀалгӀайчен ший лоӀамеча общества спортсменаша. Иштта, бокхнийчарна юкъе дзюдох латаш «Локомотива» ДСО Центральни Совета шо-шоай дозалах къовсабеннача дзюдоисташта юкъе хьалхара моттиг яккхара город Вильнюсе дӀахьош хиннача яхьашка дакъа лоацаш хиннача вай республикерча 12 дзюдоиста дика аьттув баьлар. Царех вилье шо-шоай дозалах чемпионий цӀераш яьхар. Уж ба Л. Увайсаев (60 кг), I. Чапаев (71 кг), Хь. Ваиев (78 кг), М. Салихов (95 кг). ХӀаьта цхьацца аьттув ца балар бахьан долаш Б. Бортникова (71 кг), С. Вульчица (86 кг) шоллагӀа призаш кара яха вӀаштӀехьдалан з а р: М. Хамидова (65 кг), В. Сливнова (60 кг) А. Исакова (78 кг) кхоалагӀа призаш яьхар. Цига дакъа лоацаш яр цӀи хеза командашн спортсменаши. цудухьа майра ала торо я дика аьттув баьннаб чу яхьашка вай спортсменай.

А. БЕК.

САЛОӀАЧА ДЕНОШКА ХУРГДА

24 мае

С. М. Кирова цӀерагӀа культурай салаӀарен парк. Нохч-ГӀалгӀайчен комсомола 60 шу дизара хетадь наькъа салаӀар. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 14.00. Массовий ловзараш, викторинаш. 16.00 Болх беш я кинолекторий. «Нохч-ГӀалгӀайчен комсомола 60 шу» яха лекци. 17.00. Нохч-ГӀалгӀай пачча хьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 19.00. «Йохаргйоаца цьоагӀо» яха фильм. 19.00. Кагирхой салаӀара сайре.

В. И. Ленина цӀерагӀа культура Дворец. 10.00. Нохч-ГӀалгӀайчен комсомола 60 шу дизара хетаь торжественни заседани. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 17.00. Художественни самодеятельноста концерт.

Химиний культура Дворец. 16.00. «Сийлен къахьегамл наькъа тӀа» яха беседа. 18.00. № 17 йолча юкъера школа художественни самодеятельноста концерт.

25 мае

С. М. Кирова цӀерагӀа культурай салаӀарен парк. 10.00. Движене къонача инспекторий IV-гӀа республиканский слет. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 16.00. Кинолекторий. «Эрсий а советски а эздархой — Нохч-ГӀалгӀайчене». 16.00. Нохч-ГӀалгӀайчен комсомола 60 шу дизара кагирхошта хетадь театрализованни цӀей. 16.00 Торжественни митинг. 16.30. Художественни самодеятельноста концерт. 17.00. Музыкальни эстрада. «Грозгипронефтехим» института дискоклуба концерт. 17.00. Халхара майда. Хургья культпросветучилища «СелаӀад» яхачи химико-технологически техникума «Илланца вахаре гӀолла» яхачи вокально-инструментальни ансамблий выступленеш. 19.00. «Вайна хьадийлла да деррига наькъаш» яха кинофестиваль. 19.30. Цейна хетаь фейерверк.

Н. К. Крупская цӀерагӀа культура Дворец. 10.00. Къоначи шахматистий чемпионат. 11.00 Болх беш да «Хьархо» яха кинотеатр. Хьокхаргда мультф и л ь м а ш. 14.00. Футболах йола лаьхаш. 19.00. Советски популярни музыки концерт.

В. И. Ленина цӀерагӀа культура Дворец. Химиний Денна хетадаь наькъа салаӀар. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 11.00. Берашта лаьрхӀа дола кинофильмаш. 13.00. Эстрадни оркестра концерт. 14.00. Гойтаргья тӀабухача гӀирса моделаш. 15.00. Нохч-ГӀалгӀай пачча хьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 15.30. Спортсмений выступленеш. 17.00. Духовой оркестра концерт. 17.00. Художественни самодеятельноста концерт. 18.30. Нохч-ГӀалгӀай пачча хьалкхен филармоне «Седкъа» яхача вокально-инструментальни ансамбла концерт. 19.30. «Оригинал» яхача дискоклуба цейна хетаь программа.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

24 МАЙ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаь».
8.30 — ӀуйрӀанара гимнастика.
9.05 — «АБВГДейка».
9.35 — «Шовна, хай-новнойи!».
10.05 — «Вахари хьехамаш».
10.35 — «Москвичка» яха телевизиони клуб.
11.50 — «Спортлото» тираж.
12.05 — «Дешара го».
12.30 — «Тха адрес — Советски Союз». Передаче лакъа лоац города Киева художественни коллективаша.
13.40 — «Дукха мах бола моттиг». Передача вӀахьо — Биологически Ӏилмай кандидата Г. М. Проскуряковас.
14.30 — Кердадараш.
14.45 — Социалистически мехкий художественни коллективий концерт. ГДР-ера передача.
15.30 — «БӀаргагут вай — теша хӀаьадар». ДӀаьошхар — профессор С. П. Капица.
16.30 — Доазол арахьарча литература Еррига союзни пачча хьалкхен библиотеке спортсменаш-олимпийцаш Москверча культура деятелашца вӀашагӀкхетар.
17.40 — «Гаьнарча Малзболехьа». Кинозарисовка.
17.50 — Политически обозревателя Ю. А. Летунова выступлени.
18.20 — Мультипликационни фильмай программа.
18.55 — Социалистически Къахьегама Турпала, Ленинский а Паччахьалкхен а премей лауреата М. А. Шолохова 75 шу дизарца. «Михаил Шолохов» яхача документальни фильма премьера.
19.35 — «Загача с тремя неизвестными» яхача телевизиони художественни фильма премьера. 1-ра серп.
21.00 — «Хаь».
21.35 — Кинопанорама.
23.05 — Дуьнен велогонка. ЧССР-ера передача. Ийстеньца — передадараш.

II ПРОГРАММА

10.35 — «ӀуйрӀанара почта» яха музыкальни программа.
11.05 — Халкъа керамам. Телевизиони обзорени.
12.25 — «Телестадион».
13.00 — «Земля, уходим ненадолго» яха телевизиони документальни фильм. Советски Союза Турпалаша, СССР летчикаша-космонавтий В. А. Ляховее, В. В. Рюминес 175 дени хула баьча космически наькъах.
13.35 — ДӀалоах СССР халкъа артистка Г. Образцовас.
14.25 — «ДоттагӀала аллея». Телевизиони документальни фильм.
14.40 — «Вахаре неттелаь». ДӀаьошхар — Советски Союза шозза Турпала, СССР летчик-космонавт П. Р. Попович.
15.20 — «Виъ танкиста жӀали». Художественни фильм. «Ше могаш соцаӀаргда» яха 5-гӀа серп.
16.25 — «Шоана фу хет «ДикадӀар Ӏомадалга».
16.55 — Эдуардо де Филиппо. «Сати дийцалагеназ». Ленсовета цӀерагӀча Ленинградски паччахьалкхен театра фильм-спектакль.
18.35 — Шун дечарга вӀашагӀкхетараш. ДӀалоах З. Дудаева (нохчий меттала).
19.40 — Л. Скарлатти сонаташ дӀалоах Г. Тальрозе.
20.00 — «Байса даьккъал хийла шуи, бераш».
20.15 — Йӏгача вӀастикал йола СССР чемпионат.
20.35 — Московски паччахьалкхен симфонически оркестра концерт.
21.40 — «Цхьаьдаш йола улице» яха художественни фильм.

25 МАЙ
I ПРОГРАММА
ХИМИКА ДИ

8.00 — «Хаь».
8.40 — «Зарядка с «Ӏаотта!».
9.05 — ДӀалоах дуьнен хелхаршта юкъерча конкурса лауреат А. Дмитриева (Баку).
9.30 — «Гургал йоттаь салахьа».
10.00 — «Советски Союза гӀулакх ду!».
11.00 — «Могаш хила».
11.45 — «ӀуйрӀанара почта» яха музыкальни программа.
12.15 — «Пионерски стартонаш» яха документальни фильм.
12.30 — «Юртара салахьа».
13.00 — «Эздарий хьоскъ».
14.00 — «Хьахетар его превосходительство». Телевизиони дукхасерийни художественни фильм. 2-гӀа серп.
15.30 — «Оха тӀаппча тха гораш». Телевизиони документальни фильма премьера. «Городаш а мах аз яха цикла дӀара передача.
16.00 — «Африка ритмаш» яха концерт.
16.30 — «Кинопяхьбари клуб».
17.30 — Мультфильмай программа.
18.00 — «Дуьнен лакхьашта юкъера панорама».
18.45 — Кхьилха музыка.
18.55 — «Тахан — химика Ди». Передаче лакъа лоац СССР мехкахьтта химически металлургии индустри промышленноста министр В. Б. Федоров.
19.10 — «Шун хахатаннаш». Химика Денга иттаь йола музыкальни программа.
19.35 — «Загача с тремя неизвестными» яхача телевизиони художественни фильма премьера. 2-гӀа серп.
21.00 — «Хаь».
21.35 — «Ха а театр да». А. Г. Корнейчука 75 шу дизарга. Ийстеньча — передадараш.

II ПРОГРАММА

12.55 — Фальг бола хьомидта. «Солнечни колдень» яха телевизиони художественни фильм.
13.45 — «Звездочет» яха телевизиони журнал.
14.00 — «Мехкборлехьара» маршт миниатюраш. Фильм-концерт.
14.35 — «ТӀемахой» яха телевизиони документальни фильм.
15.35 — «Сибирь». Телевизиони дукхасерийни художественни фильм. 3-гӀа серп. «Ядать трите Сибирсконе».
17.20 — «Сал в заняни вон».
17.55 — «Виъ танкиста жӀали». Художественни фильм. «ТӀий» яха 6-гӀа серп.
19.30 — «Деширхой» (гӀалгӀай меттала).
19.20 — Киножурнал.
19.30 — Юрта къахьегамхошта лаьрхӀа оттаьа концерт.
20.00 — «Байса даьккъал хийла шуи, бераш!»
20.15 — Регбих йола Европа чемпионат.
20.55 — РСФСР заслуженни артиста В. Сиволапова концерт (Саранск).
21.30 — «Робинзона Крузо вахаре тамашийна хӀамаш» яха художественни фильм.

РАДИО

24 МАЙ

6.30 — «Жа ловгаран вахь була». Репортаж (нохчий меттала).
6.55 — Хьамаш.
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.25 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хьамаш.
8.25 — «Къоналла» яха радиожурнал (эрсий меттала).
10.20 — Нохч-ГӀалгӀай дакхьайтаза вахаран... (эрсий меттала).
11.00 — «Композиторий дуьне» яха (...)
илланчаьра, порхдана Мехрафона хьалхашрав ва Адам Шахбулатов (эрсий меттала).
11.40 — «Литературни Нохч-ГӀалгӀайче» (гӀалгӀай меттала).
14.30 — «Сатирически халгӀе тӀа» (эрсий меттала).
16.00 — «Кавказа Ӏуйре» яха радиожурнал (эрсий меттала).
17.10 — «Шоана химикаш». Концерт (нохчий меттала).

25 МАЙ

7.15 — «Грозненский рабочий» газети обзор.
7.25 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Хьамаш.
8.15 — Передачий программа.
8.25 — «Шовна, дукха еза ашаре» (эрсий меттала).
11.15 — Химика Денга йола цӀей дездара программа (эрсий меттала).
13.15 — Хьамаш.
15.00 — «Къона тӀехьа» (нохчий меттала).
16.30 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
18.00 — «ЦӀе сийгаш» (гӀалгӀай меттала).
19.30 — «Ашаранша доттагӀал дахчарна». Концерт (гӀалгӀай меттала).

КАГИЙ НАХИ МЕХКАРИЙИ!

№ 4 йолча Грозненски профессионально-технически училище 1980—1981 дешара шера дешархой деша дӀачуяздийта.

ДӀАХОИТ.

8—10 класс чакхъяьккхараш.

Дешара ха 1—3 шу.

Укх профессех:

1. Мехкдаьттех гази йоаккхача скважинашта эксплуатационни разведочни бурун техача бурильщика гӀоьча.
2. Бурови гӀулакх деш вола электромонтер.
3. Электрогазосварщик.
4. Слесарь-авторемонтник.
5. Химически анализий лаборант.
6. Топограф-геодезист.
7. Плиточник-отделочник-штукатур.

Училище кийчъю «Грознефть» объединенеиа кадраш. Деша багӀача хана дешархой Ӏалашбу мах боацаш обмундированеца, кхачаца, учебникашца, общежитеца. Производственни практика йолча хана дешархошта шоай специальностагӀа доагӀача юкъарча алапех 33 процент кара дӀател. Училище деше вагӀаш яьккха ха къахьегама стажана дӀалоархӀ. Дешар хьехаш ба юкъера технически лакхерен образовани йола мастераш. Училища яхо курс чакхъяьккха а йистебовлаш дӀалуш йола экзаменаш толаме дӀаенна а болча кагирхошта юкъера образовани яккхарах дола аттестати профессегӀа разряд енна дола аттестати дӀалу. Училища чакхъяьккхараш шоай специальностагӀа городе Грозне болх бе дӀахьожабу.

Училище деша отта безам болчар училища директора цӀерагӀа хьачудала деза ер документаш:

Заявлени,

Образовани хьакъехьара тешал е аттестат,

вахача моттигера справка,

ваьча хана дола тешал е паспорт,

3x4 размер 6 фотокарточка.

Документаш хьачуяйду хӀара денна Ӏуйрийна 8 сахьат даьлча дена 16 сахьат даллалца.

Занятеш дӀайолалу 1980 шера 1 сентябре.

Хьамсара доттагӀий! Тха училище деша отта!

Из чакхъяьккхачул тӀехьагӀа вашош хержача специальностагӀа йоикха говзал йола болхлой хургда шоах. хӀаьта юкъера образовани а хургья шун.

Училища адрес: г. Грозный, 364029, 12 участок ГПТУ-4. Автобусаш № 13, 24, 25, трамвай № 5, «12 участок» яхача уж соцача кхаччалца.

КАГИРХОИ ТЕРКАМГА!

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР КУЛЬТУРА МИНИСТЕРСТВА 1980 шера конкурс кхайкаю Тбилисски Паччахьалкхен театральни института актерски факультете деша бахара.

Деша дӀаэц гӀалгӀай къамех бола, юкъера образовани йолаши 25 шерага кхаччалца ха лаьнаш бола кагий нахи мехкарийи.

Конкурс хургья 1980 шера 15 июне кхаччалца укх порядкагӀа:

II-гӀа тур — г. Грозне, Х. Нурадилова цӀерагӀча театре 25 мае дийнахьа 12 сахьат даьлча.

III-гӀа тур — г. Грозне, Х. Нурадилова цӀерагӀча театре 15 июне дийнахьа 12 сахьат даьлча.

Деша боагӀараша дагахьа деша кийчдала дарг даш эрсий е гӀалгӀай меттала́рча прозаически произведене тӀара цхьа дакъа, стихотворени, басни.

Хеттар долчо телефон тоха: 2-63-75, 2-55-79, 2-15-79; 2-17-86.

ЮКЪЕРЧА ШКОЛАЙ ДЕШАРХОЙ ТЕРКАМГА!

25 мае Ӏуйрийна 9 сахьат даьлча дена Грозненски мехкдаьтта техникуме хургда «Ийллача наӀарий ди». Цу хана техникума преподавателаша, дешархоша, техникум чакхъяьккхараша гулбеннараша дуьцаргда техникуме Ӏомаеча специальностех, цул тӀехьагӀа художественни самодеятельноста концерт оттадерга.

«Ийллача наӀарий ди» долча кьех 8—10 классашкара дешархойи цар дий-наной.

Техникума дирекци.

БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА!

Грозненски района Пoккхача АтагӀарча «Кооплектехсырье» яхача республикански базо а хӀаьта иштта районий заготовительни конторашка а масса меттен боарам боцаши эц бахачи низагаро укх тайпара керден йоккъаьи дарбан технически бийдал цхьан килограммах укх тохе белгалбаь мах а болаш:

БаьцнйцӀераш	Кердача баьца 1 килограммах, сом	Кердача баьца 1 килограммах, кеп.	Йоккъаьча баьца 1 кг, сом	Йоккъаьча баьца 1 кг, кеп.	Гулъю ха
Алтей — овла	0	24	1	50	бӀаьсти, гурахьа
Зверобой — буц	0	16	0	80	июнера гурралца
ХьажкӀий хьовсн	0	38	2	00	сентябрь—октябрь
Ландыш — зиза	0	95	9	00	май
Мать-и-мачеха	0	16	1	00	июнь—июль
Динбарг — лорд	0	17	1	00	июль—сентябрь
Хьаидарг — сом	0	30	1	20	сентябрь—октябрь
Лапдыш — лорд	0	13	0	80	май—июнь
Ландыш — буц	0	28	1	80	май—июнь
Нитташ — лордаш	0	10	0	60	ахка
Бота бӀар — гӀа	0	09	0	60	июнь—август
Марена — овли	0	40	2	50	бӀаьсти—гуйра.

Хатта хӀама дале телефон тоха: 3-38-10. 561. 1-61. 1-01.

«Кооплектехсырье» республикански база.

Хоаттам

Тахан республике гӀоллен. Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, якъ-якъе кӀезиг-дукха йоачан а йолаш, къилбаседа-малхбоалехьара секунде 7—12 метр чӀоагӀа мух а хьеккхаш ха хилен фегара температура республике гӀолла 12—17. Грозне 14—16 градус йовхал йолаш хилен тарлу. Кхоанен ломмен морхаш а йолаш, юкъ-юкъе енха а сихаш цхьацца йолча моттигашна кӀезиг-дукха догӀа а делхаш, бе-беча сагӀорахьара секунде 3—7 метр чӀоагӀа мух а хьеккхаш ха хилен фегара температура буйсашка 7—12, деношка 16—21 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маиковски ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителя — 9-24-03; бехктокхама секретара — 9-24-00; отделаш: партийни вахара — 9-24-04; промышленностех транспортех — 9-24-01; юрта бовхама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехаташ — 9-24-07; корректорски — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ерей, шоаттей деношка

СФ02208. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковски, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2613.